

Ödön von Horváth

A VÉGÍTÉLET NAPJA

SZÍNJÁTÉK HÉT KÉPBEN

FORDÍTOTTA: THURZÓ GÁBOR

SZEMÉLYEK

THOMAS HUDEZ, *állomásfőnök*

HUDEZSNÉ, *a felesége*

ALFONS, *Hudetzsné fivére, drogériatulajdonos*

VENDÉGLŐS, *„A vademberhez” címzett fogadó tulajdonosa*

ANNA, *a leánya*

FERDINAND, *Anna vőlegénye, mézárós egy másik faluban*

LENI, *pincérnő „A vadember”-nél*

LEIMGRUBERNÉ

FAVÁGÓ

ÜGYNÖK

CSENDŐR

KOHUT, *fűtő*

ÜGYÉSZ

RENDŐRBIZTOS

NYOMOZÓ

BAKTER

POKORNY, *megboldogult mozdonyvezető*

EGY VENDÉG

EGY GYEREK

HELYSZÍNEK

Első kép: *Kis vasútállomás.* – Második kép: *Vasúti töltés, ahol két vonat összeütközött.* – Harmadik kép: *Vendéglő „A vademberhez”.* – Negyedik kép: *A viaduktnál.* – Ötödik kép: *„A vademberhez” címzett fogadóban.* – Hatodik kép: *A drogériában.* – Hetedik kép: *A vasúti töltésen, ahol valamikor a két vonat összeütközött.*

Történik napjainkban.

A második és harmadik kép közt négy hónap telik el.

Szünet az ötödik kép után.

ELSŐ KÉP

Egy vasúti állomás épülete előtt vagyunk: jobb felé ajtót látunk, amely az első emeletre vezet, aztán a jegypénztárt és még egy tejüveg ablakú ajtót, ezzel a felirattal: „Állomásfőnök”. E mellett jelzőberendezés, néhány váltókar és hasonlók. A falra menetrendeket és utazási reklámokat akasztottak. Két pad. Jobb felől a háttérben a peron rácsa, a síneket azonban nem látni, csak a vonatok érkezését, indulását, átbogását halljuk. Itt nem áll meg egyetlen expressz, de még gyorsvonat sem, mert a vasúti állomáshoz tartozó helység nagyobbacska falu csak. Kis állomás ez, de fontos vonal mentén.

A padokon ketten várakoznak: Leimgruberné, a pék felesége, és egy erdei munkás, üres hátizsákkal és fűrészszel. A jelzőberendezés megszólal, majd újra csend.

Most bal felől megérkezik egy harmadik utas, kezében bőrönd és aktatáska, kereskedelmi ügynök a városból. Megáll, és az állomás órájára pillant. Este kilenc van, meleg tavaszi este.

Az ügynök a jegypénztárhoz lép és kopog. De bent senki sem mozdul. Erre ismét kopog, most már erélyesen.

FAVÁGÓ Ott aztán hiába kopog, csak pont az indulás előtt nyitnak ki.
ÜGYNÖK *(ismét az órára néz)* Késik a vonat?

LEIMGRUBERNÉ *(hangosan felnevet, a favágóhoz fordul)* Mit szól hozzá, ilyesmit kérdezni?!

FAVÁGÓ *(vigyorog)* Az uraság, úgy látszik, a holdból jött... *(Az ügynökhöz)* Hát persze hogy késünk, háromnegyed órát!

ÜGYNÖK Háromnegyed órát? Micsoda slampos banda. *(Dühösen cigarettára gyújt)*

LEIMGRUBERNÉ Itt mindent összevissza organizálnak...

FAVÁGÓ *(oktatóan közbevág)* Azért van ez így, mert folyton csak leépítenek meg leépítenek. Addig racionalizálnak, amíg már vonat sem lesz.

ÜGYNÖK *(maga elé fújja a füstöt)* „Racionalizálás”... szomorú fejezet.

FAVÁGÓ Ezek a legjobb emberanyagot a fenébe küldenek.

LEIMGRUBERNÉ *(hirtelen csevegni kezd. Az ügynökhöz)* Itt van például

ez az állomás. Mit gondol uraságod, mekkora a személyzetünk? Egy ember, egyetlen szál ember, ennyi az egész.

ÜGYNÖK (*meglepődik*) Hogyan? Csak egyetlen alkalmazott?

LEIMGRUBERNÉ Szerencsére az állomásfőnökünk belevaló egy ember, művelt, udvarias, szorgalmas, jellemes, ritka stramm férfiú. Ez aztán nem restelli a munkát, hordja a kofferokat, szögezi a ládákat, állítja a szemaforokat, beül a pénztárba, telegrafál és telefonál, és mindent egyes-egyedül. És persze kriminális rosszul fizetik.

FAVÁGÓ Kicsodát?

LEIMGRUBERNÉ Hát az állomásfőnököt.

FAVÁGÓ Azt mondja, kriminálisan? Én inkább fejedelmi gázsinak nevezném. Ne felejtse el odafönt azt a szolgálati lakást. (*Felmutat az első emeletre*) Ott még szalon is van, és ha az állomásfőnök úr felébred, hallja csicseregni a madarakat, és messzire ellát a vidéken... (*Vigyorog*)

Felez a készülék, és az állomásfőnök, Thomas Hudetz, gyorsan kilép az irodából, lehúzza a jelzőkart, és egy gyorsvonat már el is vágat. Hudetz szalutál, majd visszamegy.

LEIMGRUBERNÉ Ez az expressz volt, ez minálunk nem áll meg.

ÜGYNÖK Igazat adok neki. Hányan laknak ebben a fészekben?

FAVÁGÓ Kétezer-háromszázhatvannégyen.

Csend.

LEIMGRUBERNÉ (*ránéz az ügynökre, hirtelen*) Hogy tetszett itt minálunk?

ÜGYNÖK Kereskedelmi utazó vagyok, kedves asszonyom, sorsom végighajszolt a fél világon, de ilyen fulmináns részvétlenséget, mint itt maguknál, én még sehol sem tapasztaltam. Maguk ketten a tisztas ki-vételek.

LEIMGRUBERNÉ És mi van magánál eladó?

ÜGYNÖK Kozmetikai cikkek.

FAVÁGÓ Micsoda?

ÜGYNÖK Szépitőszerek.

FAVÁGÓ Szépitőszerek? (*Vigyorog*) Épp elég szépek vagyunk magunknak mi így is.

ÜGYNÖK A lényeg az, hogy önmagunknak tessünk. (*Ismét Leimgrubernéhez fordul*) Egyetlen kuncsaft könyörült csak meg rajtam... (*Fájdalmasan mosolyog*)

LEIMGRUBERNÉ (*nagyon kíváncsian*) Kicsoda?

ÜGYNÖK A pincérkisasszony a „Vadember”-nél.

FAVÁGÓ (*meglepve*) A Leni? Az lehetetlen.

ÜGYNÖK (*csodálkozva*) Mért lenne lehetetlen?

FAVÁGÓ Mert az nem olyan buta, hogy rá lehessen tukmálni efféle szépítő kulimászt.

ÜGYNÖK (*felpaprikázva*) De már megbocsásson! A huszadik században...

LEIMGRUBERNÉ (*félbeszakítja, és a favágóhoz fordul*) De az uraság csak tudja, kinek adott el valamit!

ÜGYNÖK (*felháborodva*) Egy olyan kicsi, karcsú teremtség volt, félig még gyerek.

LEIMGRUBERNÉ (*a favágóhoz*) Ja, akkor az Annára gondolt!

FAVÁGÓ Nahát... azért!

LEIMGRUBERNÉ (*fecsegyve az ügynökhöz*) Az nem pincérlány, az a kocsmáros lánya, az Anna. Jegyben jár egy mézáróssal, de az nem idevalósi, az csak egyszer jön el ide egy héten.

ÜGYNÖK Felőlem!

FAVÁGÓ Én csak amondó vagyok, vastagon van annak a lánynak a füle mögött.

LEIMGRUBERNÉ (*meglepetten*) Melyiknek?

FAVÁGÓ Hát az Annának! (*Gúnyosan*) Hát az nem egy ma született bárány!

LEIMGRUBERNÉ Miket beszél maga itt összevissza? Az Anna maga a megtettesült ártatlanság.

FAVÁGÓ Az meglehet, hogy még ártatlan, de van azért épp elég a füle mögött.

LEIMGRUBERNÉ (*az ügynökhöz*) Hát látja, így rágalmaznak meg valakit ártatlanul.

ÜGYNÖK (*féligmagában*) A plebejusok lázadása. A napnyugat alkonya...

Most kilép a bal oldali ajtón Hudetzné, az állomásfőnök felesége.

LEIMGRUBERNÉ (*üdvözli*) Jó estét, Hudetzné.

HUDETZNÉ Jó estét, Leimgruberné. (*Halkan beszélget Alfonszal*)

LEIMGRUBERNÉ (*megpróbál odafigyelni, de nem ért meg semmit, tehát az ügynökhöz fordul, aki melléje ült: óvatosan Hudetznéra mutat, és sutogva mondja*) Ez az állomásfőnök hitvese.

ÜGYNÖK (*érdektelenül*) Érdekes.

LEIMGRUBERNÉ A férfi, az meg a fivére.

ÜGYNÖK (*oda se néz*) Aha.

LEIMGRUBERNÉ (*gyűlölködve*) Öcsike és nővérke, ezek aztán primán összepasszolnak!

Most ismét hallatszik a jelzés, Hudetz gyorsan kilép az ajtaján, ismét kezeli a jelzőkart, és máris elrobog egy vonat. Hudetz szalutál, vissza akar menni, de ekkor meglepetten veszi észre a feleségét és Alfonsot. A két férfi merőn nézi egymást, majd Alfons köszön, Hudetz viszonzozza, és visszamegy.

HUDETZNÉ (*halkan Alfonshoz*) Napok óta egy szót sem szól hozzám!
ALFONS Csak bírd ki, testvérkém.

HUDETZNÉ Meglátod, ebbe én még belebolondulok.

ALFONS Túl érzékeny vagy. Annyit veszekedtek!...

HUDETZNÉ De a hang, amit egyre hallok...

ALFONS (*közbevág*) A családukban nem volt senki elmebeteg. A te izgalmi állapotod idegi alapú és semmi más, ezt bármelyik orvos megállapítaná. Sajnos, a házasságotok gordiuszi csomó, és csak egy megoldás van...

HUDETZNÉ (*szavába vág*) Ezzel hagyj föl! Arra még gondolni sem szabad, hogy ő és egy másik nő... Hiszen mielőtt elvett, megmondtam neki, jól gondold meg, tizenhárom évvel vagyok idősebb nálad, ő pedig azt mondta, mit kell ezen meggondolnia...

ALFONS (*szavába vág*) Hazudott.

HUDETZNÉ Akkor még nem hazudott.

Csend.

ALFONS Valami sosem stimmel köztetek.

HUDETZNÉ De én nem válok el tőle, hallod, ebbe én egy éjszaka alatt beleöszülnék...

ALFONS Halkabban. (*Gyanakvó pillantást vet Leimgrubernéra, aztán halkán beszélget Hudetznével*)

LEIMGRUBERNÉ (*halkán az ügynökhöz, aki noteszába mélyedt, számol, és alig figyel oda*) Szemét egy valaki, gyűlöletes egy perszóna! Ahogy azt a szegény állomásfőnököt gyötri, ezt a talpig becsületes, közszere-
tetben álló férfit... szégyen, gyalázat!

ÜGYNÖK Aha.

LEIMGRUBERNÉ Egyre csak szekírozza, olyan elvakultan féltékeny, a szegény már a vendéglőbe se mer menni, mert ez a személy utánalopózik, ha pedig még a pincérnő is ránéz, akkor odahaza elszabadul a pokol...

ÜGYNÖK Aha.

LEIMGRUBERNÉ Farsangkor úgy nyávogott és üvöltött odafent, hogy még a faluban is hallani lehetett. Ez a felfújtt hisztérika! A férje persze hozzá sem nyúlt, de ez meg csak ordított: „Rögtön megöl! Rögtön megöl!” Lelkemre mondom, el kéne fenekelni, hogy csak úgy porzik.

ÜGYNÖK (*hirtelen felfigyel*) Mit fenekelni?

LEIMGRUBERNÉ (*sértődötten*) Ugyan már, hisz kegyed ide se figyel, én meg intimitásokat árulok el magának.

ÜGYNÖK Pardon.

Csend.

ALFONS (*halkán Hudetznéhez*) Mi lenne, ha fognád magad és elutaznál... Látod azt a plakátot? Mostanság a tenger mellett relatíve olcsó.

HUDETZNÉ (*keserűen*) De miből?

ALFONS Majd kölcsönadok, valamennyit összespóroltam.

HUDETZNÉ (*mosolyog*) Hogy te milyen jó vagy és milyen kedves. Ha tudnák a népek, hogy milyen jó ember vagy te.

ALFONS Nem vagyok szent. De ezek a kedves népek, hát ezek megérik a pénzüket...

HUDETZNÉ Ki nem állhatom őket.

ALFONS Meg is értem, nővérkém.

HUDETZNÉ Felőlem felfordulhatnak valamennyien...

ALFONS (*mosolyog*) Ez azért egy kicsit túlzás!

HUDETZNÉ (*kedvesen mosolyog*) Mind, öcsikém, valahányan vannak...
Isten veled, kedveském.

ALFONS Gondold meg, akkor mész a tengerhez, amikor csak akarsz.

HUDETZNÉ (*hirtelen komolyan és keményen*) Nem. Én maradok. Pá,
Alfons. (*És kimegy a bal oldali ajtón*)

Az ügynök csak most látja meg Alfonsot, és rámered.

ALFONS (*Hudetzne után néz, aztán maga elé mormolja*) Isten veled...
(*És elmegy balra, gondolataiba mélyedve*)

ÜGYNÖK (*utánanézés, és ismét Leimgrubernéhoz fordul*) Nem ő volt a drogériás?

LEIMGRUBERNÉ Az egész becses személyében.

ÜGYNÖK Kellemetlen alak. Ahogy ez ma engem fogadott...

LEIMGRUBERNÉ Hogyan?

ÜGYNÖK (*vállat von*) Azt nem lehet olyan egyszerűen definiálni.

Csend.

LEIMGRUBERNÉ Ezt is gyűlöli mindenki, a drogériást.

ÜGYNÖK Joggal.

LEIMGRUBERNÉ Ennek meg a testvérenek az ember kitér az útjából.
Mindig olyan büszke, sértődött pofát vágnak, hogy az ember direkte
bűnösnek érzi magát, mintha ártott volna nekik... De hát ki felelős
azért, hogy a drogériás sok pénzt vesztett az inflációban, ez a nő meg
ebbe a boldogtalan házasságba kényszerítette az állomásfőnök urat?
Tizenhárom évvel öregebb nála.

ÜGYNÖK (*közbevág*) Tizenhárom évvel?

LEIMGRUBERNÉ Elcsábította ezt a derék, művelt embert, amikor még
egész fiatal fickó volt. Szégyenletes perszóna.

ÜGYNÖK Így van ez, az asszonyok csak azért hozzák világra az embert,
hogy aztán jól kikészítsék...

Most balról, kívülről, sietve bejön Ferdinand, a mézárós, menyasszonyával, Annával, a vendéglős lányával. Mindketten alig kapnak levegőt, mert szinte futva érkeztek.

FERDINAND (*gyorsan a favágóhoz, aki egy idő óta apatikusan eszik egy darab kenyeret, és nem gondol semmire*) Elment már a vonat?

FAVÁGÓ Mi?

ANNA (*Ferdinandhoz*) Látod, rögtön mondtam én neked, a vonat mindig késik.

FERDINAND Az ember csak sose bízjon abban, hogy késik.

ANNA (*kezét a szívére teszi*) Istenem, mekkorát futottam!

FERDINAND (*aggódva*) Fáj a kis szívecskéd?

ANNA Nem, csak olyan sebesen ver...

Ferdinand a lány szívére teszi a kezét, és figyel.

Hallod?

FERDINAND Igen.

LEIMGRUBERNÉ (*halkan az ügynökhöz*) Az meg ott az Anna!

ÜGYNÖK Melyik Anna?

LEIMGRUBERNÉ Na, az a bizonyos még félig gyerek...

ÜGYNÖK (*felismeri Annát*) Ja, a vendéglős lánya. Az egyetlen kuncsafatom... (*Üdvözli Annát, és közben ezt mormolja*) „Szép kisasszony, bátorkodhatok...”

Anna elfogódottan köszön vissza.

FERDINAND (*Annához, gyanakodva*) Ez meg kicsoda?

ANNA Nem mondom meg.

FERDINAND Mért nem?

ANNA Mert akkor majd megint összeszidsz.

FERDINAND Én? Azt soha.

ANNA Nana!

Ferdinand fixtrozza az ügynököt.

ÜGYNÖK (*kezdi kényelmetlenül érezni magát, halkán Leimgrubernéhez*)
Ki az a fráter, aki úgy guvad rám?

LEIMGRUBERNÉ Az Annának a vőlegénye, a szomszédból. Bizonyos Ferdinand Bichler, a mészáros.

ÜGYNÖK (*egyre kényelmetlenebbül érzi magát*) Úgy, mészáros az uraság...

LEIMGRUBERNÉ Monstrumos férfitpéldány, de szelíd jellem.

Hudetz most kinyitja a jegypénztárt.

ÜGYNÖK (*fellelegzik*) Végre! (*A pénztárhoz megy, és jegyet vált*)

FERDINAND (*Annához*) Vagy most rögtön megmondod, kicsoda az az alak, vagy kitöröm a nyakát.

ANNA (*mosolyog*) Jól van, na. Az ügynök, akitől ma délelőtt az arckrém-et vettem.

FERDINAND (*megnyugodva*) Vagy úgy. De minek neked arckrém, meg púder, meg más ilyen izé?!

ANNA (*félbeszakítja*) Kezded előlről?

Csend.

FERDINAND (*kissé megszeppenve*) Nusikám, nekem csak az jutott eszembe, hogy ilyen hamvas, rózsaszín pofikánál, mint a tiéd, semmi mesterséges szebb nem lehet...

ANNA Emlékszel múltkor arra a filmre? Istenkém, hogy tetszett nekem az a nő!

FERDINAND Nekem egyáltalában nem.

ANNA Csak ne mondd ilyen hangosan, még halálra blamálsz magad.

Csend.

FERDINAND (*szomorúan*) Te, Anna... (*Átfogja a lány vállát, és a magasba néz*) Tudod, ha látom ottan a mi csillagunkat, én akkor veled lennék mindig.

ANNA (*a magasba néz ő is*) Hamarosan megint látsz.

FERDINAND *(szomorúan bólint)* Egy hét múlva. Holnap meg jönnek újra a hétköznapok, már négykor bújhatok ki az ágyból.

ANNA Vágnod kell?

FERDINAND Csak két borjút.

A jelzőkészülék megszólal. Hudetz gyorsan kilép az irodából, nyitja a peron rácsát. A favágó, Leimgruberné és az ügynök indulnak kifelé. Hudetz kezeli a jegyüket.

ÜGYNÖK *(Hudetzhez)* Ez maguknál a szabály? Háromnegyed óra késés!

Hudetz vállat von és mosolyog.

Dezorganizáció!

LEIMGRUBERNÉ *(az ügynökhöz)* De kérem, az állomásfőnök úr ebben ártatlan.

Hudetz rámosolyog Leimgrubernéra, és udvariasan sapkájához emeli a kezét. A személyvonat befut és megáll.

FERDINAND *(Annához)* Aztán ne felejts el!... *(Átöleli a lányt, és kimegy a peronra)*

Anna lassan a rácshoz lép. Hudetz indítja a vonatot. A vonat elindul, a jelzőkészülék megszólal. Anna lassan integet a vonat után. Hudetz becsukja a rácsot.

ANNA *(hirtelen ránéz)* Nem jött senki?

HUDETZ Senki. *(Kezeli a jelzőkart, és ismét be akar menni az irodába)*

ANNA Állomásfőnök úr. Miért tisztelt meg olyan régen minket? Az apám már azt hiszi, másutt talált stammasztalt!

HUDETZ Nem érek én rá semmire, Anna kisasszony. Mindig szolgálatban vagyok.

ANNA Akkor rendben van. Már azt hittem, énmiattam nem jár többé hozzánk.

HUDETZ *(komoly meglepődéssel)* Mért ne járnék kegyed miatt?

ANNA Arra gondoltam, hogy a felesége...

HUDETZ Mi köze a feleségemnek kegyedhez?

ANNA Ki nem állhat.

HUDETZ Ugyan már, miket képzelsz be magának?! (*Hirtelen abbahagyja, és felmered az első emeletre*)

Csend.

ANNA (*ironikusan*) Mi van odafenn?

HUDETZ Semmi.

ANNA Félsz, hogy meglátja a felesége egy fiatal lánnyal? Még csak nem is szólhat hozzá?

HUDETZ Azt kegyed tudja.

ANNA Ha most beszél velem, holnap megint kitör a krach, ugye?

HUDETZ Ezt meg ki meséli?

ANNA Mind a népek.

Csend.

HUDETZ (*méretegeti*) Hagyja már végre békében a feleségemet, érti? Maguk mind, és kegyed, Anna kisasszony, maga aztán igazán. Maga még túl fiatal is ahhoz, hogy ilyeneket beszéljen...

ANNA (*gúnyosan*) Azt hiszi?

HUDETZ Magának még tanulnia kell egyet s mást, amíg kapiskálni kezdi, hogy...

ANNA (*akár az előbb*) Nosza, tanítson egy kicsit, tanár úr.

HUDETZ Megtanulja azt magától is, hogy senkit sem szabad büntetlenül megbántani.

ANNA Most meg éppúgy beszél, mint a plébános úr... (*Nevet*)

HUDETZ Nevéssen csak, egyszer még beszélek a fejével... (*Menni akar*)

ANNA A népek mind kinevetik magát, állomásfőnök úr. Azt kérdezték, mi lelte voltaképp ezt a fess férfit, folyton ott lapít az állomáson, éjjel-nappal.

HUDETZ (*ingerülten*) A népek mintha túl sokat foglalkoznának velem.

ANNA Igen. Azt mondják, az állomásfőnök úr már nem is igazi férfi.

HUDETZ Ki mondja ezt?

ANNA Az egész világ. Csak én védem meg magát néha. *(Gonoszul mosolyog, váratlanul megcsókolja a férfit, és felmutat az első emeletre)*
 Most aztán láthatta, hogy megcsókoltam. *(Nevet)* Most aztán jön a haddelhadd, mi? *(Nevet)* Most aztán kitör a balhé, mi? *(Mutatja, hogy megverik Hudetzet)*

HUDETZ *(rámered)* Ha nem tűnik el innét tüstént, meglátja, mi lesz!

ANNA Meg akar ölni?

HUDETZ Hagyja ezt a hülyeséget, menjen már innét! *(Megragadja a lány karját)*

ANNA Juj, eresszen! Ilyen goromba! *(Kitépi magát, és a karját dörzsöli)*
 Nem érti a viccet?

HUDETZ *(gorombán)* Nem én.

Most egy gyorsvonat robog el.

Magasságos cgek! *(Lerántja az egyik jelzőkart, a készülék csilingel, Hudetz a szívéhez kap)*

ANNA *(félénken)* Mi történt?

HUDETZ *(maga elé mered, hangtalanul)* A 405-ös gyors, és én elfelejtettem a szemafort... *(A lányra támad)* Ilyenek a maga viccei! Én mindig kötelességtudó beamter voltam.

ANNA Majd épp emiatt történik valami...

HUDETZ Tartsa a száját! *(Bemegy az irodaajtón)*

MÁSODIK KÉP

A 405-ös gyors, amelynek nem adtak jelzést, nem messze a kis állomástól összeütközött egy tehervonattal. Most a szerencsétlenség színhelyén vagyunk. Összevissza roncsok a töltésen, a háttérben. A sebesülteket és a holtakat már elvitték. Utászok takarítják el a romokat. Jobboldalt, az előtérben, kis fekete asztal, rajta lámpás. Az államügyész – és kísérete – már régen ott van, most épp a pirosan világító szemafort vizsgálja.

A környékről kíváncsiak sereglettek oda; köztük van „A vadember-

hez” címzett vendéglő tulajdonosa, Anna, a lánya és Leni, a pincérlány. Az előtérben balra egy csendőr, feltűzött szuronnyal, sakkbán tartja a kíváncsiakat. Szürkiül a hajnal, fakó nappal várható. Mindenki didereg.

CSENDŐR Vissza, emberek! Hátrébb! Hát még mindig nem volt elég a katasztrófából?!

VENDÉGLŐS Ilyesmit nem mindennap lát az ember...

LENI (a csendőrhöz) Kisiklott?

CSENDŐR Nem. Összeütközés. A gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal, ötnegyed óra előtt.

LENI Rémes. Mintha felrobbant volna a föld... (Titkon a vendéglőshöz simul) Én még akkor is ezzel álmodok, ha...

VENDÉGLŐS (akaratlaul magához húzza Lenit) Hát ilyen az isten ujja, égen is, földön is.

Most megjelenik a szerencsétlenül járt vonat fűtője, a feje be van kötözve.

LENI (a vendéglőshöz) Nini, nézze, egy sebesült!

FŰTŐ (nyájasan Leni felé biccent) Úgy ám, csak egy hajszál híja, és fogom a kalapom, alászolgája. Nem gondolok én semmire, és ekkor hirtelen pokoli krach, rántás-lökés, és repülök a levegőben, mint az aeroplán, és aztán minden elsötétül a szemem előtt... amikor pedig magamhoz térek, ott fekszem a réten, a szénában, és nem tört el semmim. Csak a fejem zakatol, mintha egy kerék járna benne...

VENDÉGLŐS Hát magának különleges védangyala lehet.

FŰTŐ Minden lehetséges, tudják, ott állok a mozdonyon...

LENI (félbeszakítja) Uraságod a mozdonyvezető?

FŰTŐ Nem én. Az a Pokorny, a szegény. Engem úgy hívnak, hogy Kohut.

CSENDŐR (Lenihez) Ő csak a fűtő volt.

VENDÉGLŐS Aha.

FŰTŐ Egy fűtő is nagyon fontos, uraim. Egy fűtő gyakran fontosabb, mint a mozdonyvezető.

LENI (a fűtőhöz) Igaz, hogy száznál több a halott?

FŰTŐ Én csak tizenhétről tudok.

CSENDŐR (a fűtőhöz) Tizennyolc, én meg azt hallottam.

VENDÉGLŐS Annyi is elég.

FŰTŐ Nem vettük észre a tilosat, vagy inkább nem is jelzett a szemafor, vagy még inkább csak azután jelzett, hogy... Más szóval: túl későn. Az ügyész már három órája itt van, épp azt nézi, a szemafort. Már századszor.

VENDÉGLŐS És ki a hibás?

CSENDŐR Az még csak eztán világlik ki.

FŰTŐ Énszerintem az állomásfőnök.

VENDÉGLŐS A mi Hudetzünk?

FŰTŐ Én nem tudom, kinek-minek tiszteli magát. Én csak azt tudom, a boldogult Pokorny felette kötelességtudó masiniszta volt... A szeme meg olyan, akár a hiúzé.

VENDÉGLŐS Hát akkor maga az ördög benne a bűnös, ha a mi Hudetzünk bármit is elkövetett. Én azt mondom: kizárt dolog!

FŰTŐ Majd kiderül itt minden. Ha a maguk Hudetze nem állította be időben a szemafort, hát akkor három éven alul meg nem ússza.

CSENDŐR És elveszti az állását is.

FŰTŐ És a nyugdíját is.

CSENDŐR Ez természetes.

FŰTŐ Egy tanúra lenne szüksége, aki megesküszik rá, hogy időben állította be a szemafort.

CSENDŐR Akkor meg van mentve. De hát egyedül volt, egyedül, akár a kisujjam.

FŰTŐ Akkor ez személyes tragédia.

ANNA *(halkan a vendéglőshöz)* Apa, valamit mondani szeretnék neked..

VENDÉGLŐS Na mit?

ANNA Valami fontosat. Az állomásfőnök ugyanis nem volt egyedül, amikor a dolog történt...

VENDÉGLŐS Micsoda? Mit fantáziálsz te itt?

ANNA Az állomásfőnök úrnak lenne egy tanúja...

VENDÉGLŐS Micsoda? Beszélj már.

ANNA Én. Én voltam az állomáson, amikor történt...

VENDÉGLŐS Te? Az állomáson?

ANNA Ne ilyen hangosan. Kikísértem Ferdinandot a vonathoz, aztán néhány szót váltottam az állomásfőnök úrral, néhány semmitmondó szót...

VENDÉGLŐS És? És?!

ANNA *(nagyon halkán)* És... *(Nem hallani, mit beszél az apjával)*

LENI Vannak még halottak a roncsok alatt?

FŰTŐ Mért gondolja a kisasszony?

LENI És sebesültek?

FŰTŐ Ugyan már, miket beszél! Ha lennének még sebesültek, úgy ordítanának, olyan szépen, hogy befoghatná mind a két fülét.

CSENDŐR Azt aztán meghiszem. *(Nevet)*

Most megjelenik az államügyész a rendőrbiztossal, kialvatlanul és dideregve; kis távolságra Hudetz követi őket, egy feltűzött szuronyú csendőr kíséretében.

CSENDŐR Az államügyész úr! Hátrább, emberek, hátrább! *(És bal felé tereli a vendéglőst, Annát, a kíváncsiskodókat, csak a fűtő marad ott)*
 ÜGYÉSZ *(halkán a rendőrbiztoshoz, hogy Hudetz ne hallja)* A szemafor, sajnos, rendben van, a piroson áll. Csak azt nem lehet bebizonyítani, hogy időben állították-e tilosra, vagy csak később.

RENDŐRBIZTOS Akik ezt bebizonyíthatnák, azokat, sajnos, már nem hallgathatjuk ki.

ÜGYÉSZ Ostoba dolog. Egy definiálhatatlan érzés azt súgja nekem, hogy ez a Hudetz nem lehet ártatlan. És bár fegyelmezett ember benyomását kelti... *(Mosolyog)*

RENDŐRBIZTOS *(vigyorog)* Az én hatodik érzékem azt súgja, túlon túl is fegyelmezi magát.

ÜGYÉSZ *(sóhajt)* Hát rajta, próbáljuk meg tizedszer is... *(Leül a kis fekete asztal mellé, és lapozgat az iratokban)*

NYOMOZÓ *(gyorsan jön jobb felől, és üdvözlí az államügyészt)* Államügyész uram, most jövök az állomásról, kihallgattam Hudetztnét. Nem szabadulhatok attól a definiálhatatlan érzéstől, hogy ez az asszony tartogat valamit a számunkra...

ÜGYÉSZ „Definiálhatatlan érzés”, ezt jól tudom. De nekem pontosabb meghatározásra lenne szükségem.

NYOMOZÓ Elnézést, nekem szokásom, hogy néha az ösztöneimre bízom magamat, és megeszem a kalapomat, ha ez a Hudetztné nem hallgat el valamit.

ÜGYÉSZ És hogyan jutott erre a következtetésre?

NYOMOZÓ Mintha valami nyomná a szívét, olyan, mintha agyonbőgte volna magát.

ÜGYÉSZ Hozza csak ide nekem.

NYOMOZÓ Tüstént. *(Gyorsan el jobbra)*

ÜGYÉSZ *(kiált)* Kohut úr! Josef Kohut!

FŰTŐ *(előlép)* Itt vagyok.

ÜGYÉSZ *(nagyon halkán, nehogy Hudetz meghallja)* Maga tehát kitart amellett, hogy nem látták a tilos jelzést? Halkan beszéljen.

FŰTŐ Nem láttam én semmit, államügyész úr, éppen háttal álltam a menetiránynak, és lapátoltam a szenet, amikor egy „rukk!”, és...

ÜGYÉSZ *(türelmetlenül félbeszakítja)* Arról a rukkról már mesélt.

FŰTŐ Másról azonkívül nem is mesélhetek, csak arra esküdhetek meg újra meg újra, hogy a megboldogult Pokorny eddig még soha el nem vétette a szemaforot, még a legsűrűbb ködben sem.

ÜGYÉSZ Ez stimmel. A minősítése elsőrangú.

FŰTŐ Máskülönben is egy prima, áldott jó ember volt, államügyész úr, most meg itthagytott három ellátatlan gyereket... *(Felfelé tekint)* Te szegény Pokorny! Most ott állasz a te legfőbb bírád előtt!

ÜGYÉSZ A dologra.

FŰTŐ Aztán meg, ugye, amikor az a rukk történt, akkor a Pokorny éppen arról beszélt, hogy a fizetéseket javítani kéne...

ÜGYÉSZ *(félbeszakítja)* Ez nem tartozik ide. Köszönöm, Kohut úr.

FŰTŐ *(meghajlik)* Igenis, kérem szépen. *(El)*

ÜGYÉSZ *(kiált)* Thomas Hudetz!

Hudetz előlép.

Tehát azt állítja továbbra is, hogy a szemaforot időben tilosra állította?

HUDETZ *(uralkodva magán, de belső bizonytalansággal)* Államügyész úr, kérem, én mást el sem tudok képzelni, kötelességtudó beamter voltam én mindig...

ÜGYÉSZ *(félbeszakítja)* Ezt már százszor elmesélte.

HUDETZ Mást nem is mondhatok.

Csend.

ÜGYÉSZ (*farkasszemet néz vele; halkán, mégis nyomatékosan*) Nem szabadulhatok ama definiálhatatlan érzéstől...

HUDETZ (*félbeszakítja*) Nem akarok én elhallgatni semmit.

Csend.

ÜGYÉSZ (*megfenyegeti a mutatóujjával*) Hudetz úr, egy vasúti karambol nem tréfa...

HUDETZ (*megrázkódik és felfigyel*) Államügyész úr...

ÜGYÉSZ (*hirtelen rákiált*) Csak azt ne higgye, hogy nem derül ki az igazság! Kiderül az még akkor is, ha olyan ritka szerencséje van, hogy a mozdonyvezető is, a vonatkisérő is meghalt. De van ám valaki, aki csoda folytán életben maradt. A fűtő, Josef Kohut. És ő már roppant fontos tényekkel szolgált. Tényekkel, melyekben magának, ezt garantálom, nem sok öröme lesz.

HUDETZ (*bizonytalanul*) Én csak annyit mondhatok, soha egy jelzést még el nem mulasztottam... (*Mosolyog*)

Csend.

ÜGYÉSZ (*hirtelen atyaián*) Szálljon magába, Thomas Hudetz. Jusson eszébe az a tizennyolc szegény halott, a szerencsétlen sebesültek egész serege, akik most a kórházban szenvednek. Egy egész életen át bűnhődés nélkül a lelkiismeretére venné ezt? Maga becsületes ember, Hudetz úr. Legyen szíves, könnyítsen a lelkiismeretén.

Csend.

HUDETZ Én nem vagyok bűnös.

ÜGYÉSZ (*ironikusan*) Hanem?...

HUDETZ Én... nem.

ÜGYÉSZ (*mint az előbb*) Talán a Nagy Ismeretlen?

HUDETZ *Talán...*

Most odajön a csendőr, a vendéglős és Anna balról.

RENDŐRBIZTOS (*a csendőrhöz*) Na, mi az?

Az ügyész felfigyel.

CSENDŐR Biztos uram, jelentkezett „A vademberhez” címzett vendéglős, aki azt állítja, a lánya valami fontosat akar vallani.

ÜGYÉSZ (*a szavába vág*) Na és? Mért csak most jelentkezik?

VENDÉGLŐS Államügyész úr, kérem, a lányom még félig gyermek, és nem mert volna rögtön... de aztán elmondta nekem, én meg azt feleltem, ezt rögtön közölnöd kell, mert ez életbevágóan fontos a derék Hudetz úr számára...

ÜGYÉSZ A lényegre!

VENDÉGLŐS Én azt mondtam neki, egy ember életéről van szó, és nem lenne egyetlen nyugodt perced, de még nekem sem, ha a mi állomásfőnök urunknak valami baja esnék. Államügyész úr, kérem, a lányom pontosan látta, hogy Hudetz úr a kellő időben tilosra állította a szemafort.

ÜGYÉSZ A kellő időben? (*Fixirozza Annát*) Lépjen közelebb, kisasszony. Ne féljen, nem harapunk...

Anna közelebb lép.

Csak arra akarom figyelmeztetni, hogy mindazt, amit most vall, meg kell ismételnie a bíróság előtt is, még hozzá eskü alatt. Tudja, mit jelent ez?

ANNA Igen.

Hudetz meghökkenten mered Annára.

ÜGYÉSZ (*hátradől*) Most pedig mesélje el, amit tud.

ANNA A szemafort a kellő időben...

ÜGYÉSZ (*félbeszakítja*) Sorrendben, sorrendben. Mindig szép sorrendben. Nosza.

Csend.

ANNA (*mintha egy iskolai feladatot mondana fel*) Tegnap kikísértem a völegényemet az utolsó vonathoz, és annak nagy késése volt, és aztán mikor elment a vonat, akkor én még integettem utána, és aztán néhány szót váltottam az állomásfőnök úrral, megkérdeztem, mért nem jár már hozzánk mostanában, ugyanis nem jár el sehova sem...

ÜGYÉSZ Ehhez magának mi köze?

ANNA De hiszen a vendéglős lánya vagyok, és törődök az üzlettel. (*Mosolyog*)

VENDÉGLŐS Elnézést, hogy közbeszólok, de az állomásfőnök úr azért nem jár el mostanában sehová, mert a felesége nem engedi.

ÜGYÉSZ (*felfigyel*) A felesége?

VENDÉGLŐS Ha tudná az államügyész úr, milyen gonosz tud lenni egy asszony!...

ÜGYÉSZ (*sóhajt*) Igen, azt tudom.

HUDETZ Az én feleségem nem gonosz.

VENDÉGLŐS Hagyd csak, Hudetz. (*Az államügyészhez*) Mindig a pártját fogja, hogy már dühbe gurul miatta az ember. (*Hudetzhez*) Hisz szekíroz téged éjjel-nappal!

HUDETZ Nem igaz.

VENDÉGLŐS Ugyan, hagyd már! Tudja azt mindenki!

HUDETZ Nem tudtok ti semmit, egyáltalán semmit. Mindennek megvan a maga oka, és ti nem ítélkezhetek. Hisz én sem bánok vele tisztességesen...

VENDÉGLŐS Államügyész úr, hisz a Hudetz már ki se merészkedik az utcára, azt hiszi folyton, mindenben ő a hibás, mert ezt beszéli be neki az asszony éjjel-nappal, évről évre. És miért? Mert elhidegültek egymástól, ami nem is csoda ilyen korkülönbségnél.

HUDETZ (*rákiált a vendéglősre*) Ennek semmihez semmi köze!

ÜGYÉSZ Nyugalom. Hudetz úr, az valóban ön mellett szól, hogy ilyen bátran kiáll a hitvese mellett, és a vádhatóság ezt is elégtétellel veszi tudomásul, de aligha volna sok értelme becsapnia önmagát...

HUDETZ (*szavába vág*) Én, kérem, nem csapom be magam.

ÜGYÉSZ Hagyjuk most a feleségét... Magát úgyis pszichiátriai vizsgálat alá fogjuk...

VENDÉGLŐS Megbolondította ezt már az a nő, megbolondította.

ÜGYÉSZ Csend. (*Annához*) Folytassa, kisasszony.

ANNA Már a végén is vagyok. Hallottam, ahogy a készülék csenget, akkor az állomásfőnök úr lehúzta a fogantyút, és a gyorsvonat csak aztán robogott el...

ÜGYÉSZ Csak aztán?

ANNA Igen.

Most megjelenik jobbról Hudetzné a nyomozóval. Megállnak, odafigyelnek, senki sem veszi észre őket.

ÜGYÉSZ (nyomatékkal) Tehát... először a jelzőkészülék?

ANNA Aztán a fogantyú.

ÜGYÉSZ És csak azután a vonat.

ANNA Igen. És aztán... (Elhallgat)

ÜGYÉSZ Na! És aztán?

ANNA És akkor messzi valahol mennydörgés, törés-zúzás, dördülés... és egy kiáltás... olyan szörnyű kiáltás, hogy még most is hallom... (Befogja a fülét)

ÜGYÉSZ Hudetz úr. Mért nem említette mindeddig a mentő tanúját?

Hudetz nem tud felelni. Hudetzné kárörvendve nézi a férjét. Az ügyész Hudetzhöz fordul.

Nos?

Hudetz vállat von.

Fura.

ANNA Államügyész úr, ő nem is tudja, hogy én mindent láttam...

HUDETZNÉ (élesen) Mindent?

Mind megrezzennek, és ránéznek Hudetznéra.

NYOMOZÓ (az ügyészhez) Hudetzné.

ÜGYÉSZ Vagy úgy!

Hudetzné gyűlölködve fixírozza Annát.

NYOMOZÓ (*halkan az államügyészhez*) Semmit ebből ki nem lehet szedni. Azt állítja, ő semmit sem látott! Állítólag már aludt... (*Tovább beszél, de ezt nem hallani*)

HUDETZNÉ (*Annához*) Fel akartál dühösíteni, ezt akartad.

VENDÉGLŐS (*Hudetznéhez*) Mit akar az én lányomtól?

HUDETZNÉ (*Hudetzhez, miközben Annára mutat*) Ez a te mentő tanúd? Gratulálok, karsamadiner. (*Vigyorog*)

VENDÉGLŐS Nyughasson, Hudetzné.

HUDETZNÉ Én nem magához beszéltem.

VENDÉGLŐS Na, csak ne játssza meg úgy magát!

HUDETZNÉ Maga engem ne tanítson. Tanítaná inkább a kedves lányát, hogy éjszaka ne koslasson idegen férfiak után.

VENDÉGLŐS Mit hallok? Az én lányom koslat? Hudetzné, ne játsszon velem, hallja!...

ÜGYÉSZ Hudetzné asszony, lépjen közelebb.

Hudetzné közelebb lép.

Tehát: nincs mondanivalója a számunkra?

HUDETZNÉ (*gúnyosan Hudetzre és Annára néz, majd kis szünet után*)
Nincs.

ÜGYÉSZ Semmit sem hallott, semmit sem látott, köszönöm. A továbbiakban nincs szükségünk önre. Elmehet. (*Lapoz az iratokban*)

HUDETZNÉ (*hirtelen üvölteni kezd*) Nem megyek! Nem én! Ezt nem hagyom többé magammal csinálni! Azt hiszitek, tehettek velem mindent, amit csak akartok, velem meg a szegény öcsémmel? Hát én nem kussolok tovább, én beszélek, kimondom, amit akarok, ki én...

VENDÉGLŐS Pofa be!

HUDETZNÉ Ti nem fogjátok be az én számat! Fogná be inkább a puccos lányának, hogy ne esküdjön hamisan. Igenis, én most kirámolok, ki én! Ügyész úr, tegnap este ott álltam az első emeleti ablakban, és láttam én mindent, hallottam én mindent. Mindent, mindent, mindent. Tisztán láttam, hogy ez a néember megcsókolja az uramat! Láttam!

VENDÉGLŐS Megcsókoltad? Megüt a guta!

ANNA (*hirtelen kitör*) Hazugság, hazugság, hazugság!

HUDETZNÉ Én az igazat mondom, és mindenre megesküszöm. Megcsó-

kolta az uramat, csak azért, hogy engem bosszantson, de él még a bosszú istene, és a férjem ezért mulasztotta el a szemafort... Megesküdhetek rá, megesküszöm rá, megesküszöm én!

ANNA (*magánkéntül ráordít*) Csak esküdjön hamisan, esküdjön csak nyugodtan! Hisz pocsék egy ember. Csak amiért öregebb, mint a férje, el akarja itt áztatni, legszívesebben akár meg is ölné, mert nem nyúl többé magához! Magának rossz a híre, maga, maga... és én nem csókoltam meg. Isten engem úgy segítjen. Hiszen boldog menyasszony vagyok, de maga boldogtalanná akar tenni engem is... (*Hirtelen hevesen sírni kezd, és fejét az apja mellébe fúrja. A vendéglős simogatja*)

ÜGYÉSZ (*Hudetznéhez*) Nyilván tisztában van vele, Hudetzné, hogy vallomásával súlyosan terheli a férjét.

VENDÉGLŐS (*felháborodva Hudetznéhez*) Szégyellje magát, épp most, amikor Hudetz a védelmébe vette.

ANNA (*sírva Hudetznéhez*) Mindig megvédi ezt a nőt! Mindig!

HUDETZNÉ Ő? Megvéd? (*Gúnyosan vigyorog*) Thomas, te megvédtél engem?

HUDETZ Igen.

VENDÉGLŐS (*Hudetzhez*) Megérdemelte?

HUDETZ Nem.

VENDÉGLŐS Nahát!

HUDETZ Államügyész úr, mindaz, amit a feleségem a fejemre olvas, hazugság. Sem az nem igaz, hogy Anna kisasszony megcsókolt, sem az, hogy elfelejtettem jelezni. A feleségem nem egészen normális.

HUDETZNÉ Én? Én ne lennék normális? Ez kéne neked, mi?

HUDETZ (*az államügyészhez*) Ha egyedül van, gyakran hangokat hall... Ő maga mesélte nekem. És az öccsének is.

HUDETZNÉ Tőlem nem szabadulsz! Tőlem aztán nem!

HUDETZ Most már... ha egy feleség így bemártja a tulajdon férjét...

HUDETZNÉ (*félbeszakítja*) A férjét, mindig azt hallom, a férjét! (*Hisztérikusan nevet*) Hát a férjem vagy? Még férfi sem vagy.

HUDETZ (*ráordít*) Hagyd abba! Elég volt!

ÜGYÉSZ (*felemelkedik*) Elég volt ebből a rumliból! Nem azt vitatjuk, hogy maga, Hudetz, férfi-e vagy sem, most egy vasúti szerencsétlenségről van szó, kikérem magamnak. És két szöges ellentétben álló

vallomásról. Bármennyire is sajnálom, Hudetz úr, a felesége terhelő vallomása alapján őrizetbe kell vennem.

VENDÉGLŐS *Őrizetbe?*

ÜGYÉSZ *(összeszedi a jegyzőkönyveket)* A tárgyaláson aztán napvilágra jön, hogy fenn forog-e egy kis hamis eskü... *(Hudetznéra vet egy pillantást)*

HUDETZNÉ *(roppant nyugodtan)* Nézzen rám csak nyugodtan, államügyész úr, én nagyon szeretem a napvilágot.

HARMADIK KÉP

Négy hónap telt el. „A vademberhez” címzett vendéglőben vagyunk, mégpedig az étteremben. A háttérben a söntés és két ablak, balra a bejárati ajtó, jobbra ajtó a terembe. A falon a vadember képmása, szakállasan, szőrmében és bunkóval. Leni, a pincérlány, egy létrán áll, és a különterem ajtaja fölé táblát akaszt ki, ezzel a felirattal: „Isten hozott!” A helyiség egyébként is lampionokkal és fenyőzölddel van feldíszítve. Pillanatnyilag csak egy vendég van a helyiségben, egy teherautó-sofőr, aki sebesen fogyasztja a menüjét. Eljött az ősz, de kint süt a nap.

VENDÉG *(váratlanul)* Hol marad a söröm?

LENI *(meg sem mozdul a létrán)* Rögtön.

Csend.

VENDÉG *(komoran és fenyegetően)* Hozza már végre a sörömet, vagy sem?

LENI *(akárcsak az előbb)* Egy pillanat!

VENDÉG *(öklével az asztalra csap, és üvölt)* Ebből most már elegendem volt! Már a tésztánál tartok, és még mindig nincs itt a söröm. Istenemre, szomjan halok. Mit díszítget itt annyit? Hol a kocsmáros, a fene ott egye meg!

VENDÉGLŐS *(már bejött jobb felől)* Itt vagyok. Ezer bocsánat, zokon ne

tessen venni... (*Rábömböl Lenire*) Tüstént hozod az úrnak a sörét, mi ütött beléd?! Disznóság.

LENI (*megszeppenve*) De a tábla...

VENDÉGLŐS (*a szavába vág*) A vendég előbbre való, mint az a tábla.

VENDÉG Kikérem magamnak!

Leni sértődötten lejön a létráról, és a söntésben sört csapol.

VENDÉGLŐS (*a vendéghez*) Ezer bocsánat, de ma nálunk a feje tetején áll minden, ma ugyanis nagy ünnepünk van...

VENDÉG (*a táblára mutat*) Kit várnak? A kínai császárt?

VENDÉGLŐS (*mosolyog*) Azt nem. Egy közülünk való derék polgártársat. Emlékszik még arra a nagy vasúti szerencsétlenségre négy hónappal ezelőtt?

VENDÉG Fogalmam sincs róla, én sofőr vagyok.

VENDÉGLŐS Akkoriban a mi állomásfőnökünket igaztalanul megvádolták, és alaposan kibabráltak vele... Négy hónapot ült vizsgálati fogóságban, de tegnap délután aztán rehabilitálták... Felmentették.

VENDÉG Aha. Csodálom, ha felmentenek valakit.

VENDÉGLŐS Igaza van. Felemelő érzés, ha kiderül az igazság, és győzedelmeskedik az igazságosság.

VENDÉG Hol marad a söröm?

LENI (*hozza a sört*) Itt van.

VENDÉG Rögtön fizetek is. (*Egy hajtasra kiüssza a sört*)

LENI Egy menü, egy sör, négy kenyér, kettő hús.

VENDÉG Olcsónak aztán igazán nem vagytok olcsók. (*Az asztalra dobja a pénzt*)

LENI Köszönöm.

VENDÉGLŐS Volt szerencsém. Tiszteljen meg minket máskor is.

VENDÉG Attól óvakodni fogok. (*El balra*)

VENDÉGLŐS (*utánanéz, és melankolikusán*) Mennyi szomorú ember van ezen a világon... (*Lenihez fordul, aki már ismét a létrán áll, és megpróbál, nem éppen szándék nélkül, a lány szoknyája alá lesni*) Emberek, akiket már, nem hat meg semmi. Végképp semmi! Nem hatja meg őket, hogy elítélnék vagy felmentenek-e valakit, bűnös-e vagy ártatlan... A sör, csak azon jár az eszük.

LENI Hát mindenkinek máson jár az esze. (*Másra gondol*)

VENDÉGLŐS Stimmt.

LENI (*felerősítette a táblát*) Nna! Ez örökké kibírja. (*Lejön a létráról*)
Mit gondol, mit csinál most a Hudetzne?

VENDÉGLŐS Ónagysága? Ide aztán többé nem teheti a lábát, azt hiszem, meglincselnék, mint Amerikában a négereket.

LENI Ja, hát nem is lehet büntetés nélkül szembeszállni a Jóistennel.

VENDÉGLŐS Mert ő látta, hogy Anna megcsókolta Hudetzet, mert ő azt látta! És még azt is látta, hogy elmulasztotta a jelzést ... Hát még mit nem látott?! A hazugság rá van írva a homlokára, még az ügyész se hitte el egyetlen árva szavát se, holott esküt is tett rá, örülhet, hogy hamis tanúzás címén rá nem sóztak valamit. Én azt mondom, ennek a Hudetzne-nak bealkonyult. Már hült helye, mintha nem is lett volna. Most aztán még elválnak ágytól és asztaltól, slussz, vége, ámen!

Csend.

LENI Mit gondol, megnősül még egyszer az állomásfőnök úr?

VENDÉGLŐS Hát ha még nem volt elege a házasságból... Mi az, csak nem tetszik neked a Hudetz?

LENI (*mosolyog*) Hát van benne valami!

VENDÉGLŐS (*felfigyel*) Ezt meg honnan tudod?

LENI Csak úgy mondtam.

Csend.

VENDÉGLŐS (*viccelődik*) Hát meglehet, hogy majd téged vezet oltár elé. (*Vigyorog*)

LENI (*szomorúan néz rá*) Szegény lány vagyok én, vendéglős uram...

Csend.

VENDÉGLŐS (*megbánta a tréfát, lassan közeledik Lenihez, gyengéden átfogja a derekát, és hogy felderítse, halkán énekelni kezd. Leni azonban rendíthetetlenül komoly marad*)

Asszonykám, asszonykám, ne légy ily kegyetlen,
 hisz a kislányok gyengédek szívükben,
 a régi szép mondást soha el ne feledd:
 „Ne hagyd kihűlni sose a szívedet!”
 Asszonykám, asszonykám, ne légy ily kegyetlen...

*Ferdinand siet be balról. A vendéglős elereszti Lenit, meglepődik és meg-
 örül.*

VENDÉGLŐS Hopplá! A leendő vőm! Szervusz, Ferdinand.

FERDINAND Szervusz, papa. Nem csodálkozol, hogy itt vagyok? Az utolsó pillanatban jöttem át motoron.

VENDÉGLŐS Annyi a dolgod?

FERDINAND Főleg máma! Ma különösen nehéz volt szabaddá tennem magam a marhavásár miatt...

VENDÉGLŐS (*meglepetten*) Nálatok ma van marhavásár?

FERDINAND Persze.

VENDÉGLŐS És mióta éppen szerdán?

FERDINAND (*mellékesen*) Új rendelkezés. (*Elragadtatottan*) Micsoda ökrök! Akkora ökrök, akár egy elefánt. De engem semelyik se érdekelt. Nincs a világon olyan ökör, aki nekem fontosabb lenne, mint az Anna. Hova bújt?

LENI Csak átöltözik.

VENDÉGLŐS (*Lenihez*) Hívd ide! Gyorsan. (*Leni gyorsan el jobbra*) Hát megmondom én neked, Ferdinand, örülök, hogy elveszed az Annámat, te aztán jól elvezetgeted majd a házat. Nyolcvanhat éve a család tulajdonában, szeretné az ember még akkor is a magáénak tudni, mikor már nem él.

Anna fehér ruhában bejön jobb felől.

FERDINAND Anna! (*Megöleli és megcsókolja*)

ANNA Úgy örülök...

FERDINAND Híressé lettél, amióta a múlt héten utoljára találkoztunk. Koronatanú egy szenzációs perben. Ide nézz, hogyan titulálnak té-

ged... *(Zsebéből újságot húz elő, és egy cikk címét mutatja a lánynak)*
„A csodaszép vendéglőslány”, csupa vastag betűvel.

VENDÉGLŐS Hát erre büszke lehet.

FERDINAND Meg én is.

ANNA *(furcsa mosollyal)* Hamar elhervad a hírnév.

VENDÉGLŐS Hallod, milyen választékosan beszél? Milyen finoman fejezi ki magát az én lányom?!

FERDINAND Esküszöm, már direkt úgy érzem magam, mintha filmsztár lenne a menyasszonyom. Gyere, mutasd magad, te koronatanú, megváltoztál-e... *(Tetőtől talpig végignézi)*

ANNA *(ismét furcsán mosolyog)* Alig.

A távolban induló muzsikája hangzik fel, közeledve. Mind odafigyelnek.

FERDINAND Muzsika?

VENDÉGLŐS Már jönnek, jönnek! *(Izgatottan nézi meg az óráját)*
Stimmt. Rögtön itt lesz a Hudetz, a mi Hudetzünk! Hozzák a vasútról, az egész falu.

Anna elsápad, és a szívéhez kap.

FERDINAND Mi lelt, Anna? Megint a kis szívecskéd?

ANNA *(nagyon halkán)* Igen.

VENDÉGLŐS *(Ferdinandhoz)* Egy ilyen tárgyalás, hát abban bőven van izgalom.

FERDINAND *(Anna kezét simogatja; gyengéden)* De most már vége van, nem igaz, Anna?

ANNA *(tétován mosolyog)* Igen, most már vége...

VENDÉGLŐS *(poharat nyújt Annának)* Igyál egy kis vermutot, ez volt és ez marad a legjobb medicina!

FERDINAND Nekem is... *(Ő is fog egy poharat; Annához)* Minden jót, Anna.

ANNA *(hangtalanul)* Minden jót, Ferdinand.

Mindketten kiüszák a poharukat, és most az induló zenéje és az éljenzés egész a közelben hallatszik.

LENI (*izgatottan rohan be jobbról, ő is átöltözött*) Itt van, itt van, itt van!
(*Az ablakhoz száguld, integet*) Éljen! Éljen!

A vendéglős és Ferdinand is integet. A nap eltűnik, gyorsan alkonyodik.

ANNA (*maga elé mered, hirtelen, gyorsan még egy pohár vermutot tölt. Hangtalanul*) Éljen! (*És gyorsan kiissza a poharát*)

Most a bal oldali ajtón belép a menet, ott a fél falu, köztük persze Leimgruberné, a favágó és a csendőr, gálában, fehér kesztyűsen. Hudetz előtűnik, viaszos a mosolya, és mindenfelé köszönetet bólint, a rabság alatt kicsit megsápadt.

MIND Éljen! Éljen! Éljen!

VENDÉGLŐS (*szónokolni kezd*) Thomas Hudetz! Drága jó barátom! Tisztelt állomásfőnök úr! Mindannyian, akiket itten látsz, mindannyian, akik téged fogadni egybegyűltünk, mindannyian szilárdan meg voltunk győződve ártatlanságodról, és énnekem külön személyes megtiszteltetés és öröm, hogy a gondviselés épp az én lányomat választotta ki, hogy bizonyosságot tegyen ártatlanságodról.

HANGOK Éljen Anna! Éljen!

VENDÉGLŐS Van még Isten az égben, aki vigyáz reánk, hogy az igazság kiderüljön, és az igazságosság győzedelmeskedjen. Légy üdvöz te, aki nek ártatlanul bebörtönöztetvén, annyit kellett elszenvedned! Thomas Hudetz, a mi közszeretetnek örvendő állomásfőnökünk, a kötelességtudó beamter, éljen, éljen soká! (*Odamegy Hudetzhez, és kezet ráz vele*)

MIND Éljen! Éljen soká!

Zene Tus.

EGY GYEREK (*virágcsokorral Hudetz elé lép, pukedlit csinál, és szavalni kezd*)

Egy derék emberről szóljon a dal ma itt,
mint orgonaszó, mint harangok hangja,
mert aki ilyen tettel dicsekedhetik,

azt pénz bizony nem, csak dal jutalmazhatja!
Hál'isten, hogy énekelni és magasztalni tudok,
s hogy őt dicsérjem, e szerep nekem jutott!

Ismét pukedlizik egyet, és átnyújtja Hudetznek a csokrot. Mindenki tapsol.

HUDETZ (*megpaskolja a gyerek arcát; s most hirtelen felfedezi Annát, megtorpan, rámered, majd lassan feléje indul, és a kezét nyújtja*) Adjon isten, Anna kisasszony.

ANNA Adjon isten, állomásfőnök úr.

HUDETZ Hogy érzi magát?

ANNA Jól. Köszönöm, jól. (*Mosolyog*)

Mindenki Annát és Hudetzet bámulja; kíváncsian várnak további szavakra.

HUDETZ (*kicsit zavarba jön, aztán hirtelen elhatározással a jelenlevők felé lódul, rámutat Annára, és felkiált*) Az én mentőangyalom! Éljen soká! (*Átadja Annának a virágcsokrot*)

MIND (*önkívületben az elragadtatástól*) Éljen! Éljen!

Odaát a teremben most meggyújtják a villanyt, egy sramlizenekar keringőbe kezd.

VENDÉGLŐS (*feláll egy székre*) Uraim, hölgyeim! Szabadjon megkérnem most mindenkit, hogy fáradjon át a terembe... Azt hiszem, szomjasak vagyunk, és éhesek, mint a farkasok, aztán itt meg besötétedett.

Nevetés, bravózás.

FERDINAND (*a karját nyújtja Annának*) Szabad?

Mindnyájan ünnepi hangulatban kimennek. Csak Leni marad ott. Tele-tölt sörrel két korsót, és a teremből áthallatszó valcert zümmögi. Bal felől megjelenik Alfons. Leni meglátja, megrémül, és riadtan mered rá.

ALFONS Jó estét, Leni! Mért bámulsz így rám?

LENI Hát... hát maga idemerézkedik? Éppen most?

ALFONS *(mosolyog)* Mért ne?

LENI De amikor a nővére, a Hudetzné...

ALFONS *(félbeszakítja)* Nekem már nincsen nővérem.

LENI Ezt el nem hiszi magának senki! Csak vigyázzon, kipenderítik innét...

Alfons leül.

(Leni félénken) No, menjen már, még elverik nekem, ott isznak odabent, és véresre verik.

ALFONS *(mosolyog)* Rajta...

LENI *(megharagszik)* Akin nem fog a jó tanács, azon nem fog a segítség sem. *(Gyorsan el jobbra, sok korsó sörrel)*

A teremben most egy énekesnő Hildach dalát énekli: „Eljött a tavasz.” Alfons hallgatja az éneket, felkel, lassan a terem felé indul, de mégis megáll, és tétovázik. Az énekesnő kidalolta magát, erős taps, éljenzés, bravózás a teremben. Alfons összerenzen a lelkes üvöltésre, gyorsan felteszi a kalapját, és kimegy bal felé. Csend.

ANNA *(gyorsan és titokban megjelenik jobb felől Hudetzcel, gyorsan és fojtottan beszélnek. A lány riadtan, kutatva néz szét)* Itt nem lát minket senki.

HUDETZ Mégis, mit akar tőlem?

ANNA Mondanom kell valamit.

HUDETZ És a teremben? Ott nem lehet?

ANNA Nem. Odabent mindenkinek rajtunk a szeme... Állomásfőnök úr, holnap beszélünk kell, négyszemközt, el szeretnék mondani valamit...

HUDETZ Mit kéne elmondania?

ANNA *(mosolyog)* Jaj, olyan sokat.

Csend.

HUDETZ Jobb mindkettőnknek, ha eltűnünk szem elől.

ANNA Én már megyek is, megyek már... a végén még tönkre is megyek...

HUDETZ Halkabban! (*Kutatva tekint körül. Csend*) Most vissza kell mennünk. Mit gondol majd a vőlegénye, ha minket itten meglát? Még azt hinné, van köztünk valami, és nekem épp csak ez hiányozna.

ANNA Könyörüljön meg rajtam, állomásfőnök úr... hallgasson meg holnap, arra kérem...

HUDETZ Maga úgy tesz, mintha az élete függne tőle, hogy találkozzunk.

ANNA Lehet... (*Mosolyog. Csend*)

HUDETZ Hát nem bánom. Akkor holnap. És hol?

ANNA A viaduktnál.

HUDETZ Fent vagy lent?

ANNA Lent.

HUDETZ És mikor?

ANNA Este. Kilenc körül.

HUDETZ Kilenckor? Ilyen késő este?

ANNA (*mosolyog*) Mert nem szabad, hogy meglásson valaki. Egyetlen ember sem.

HUDETZ (*vállat von*) Felőlem.

ANNA (*nyújtja a kezét*) Akkor megegyeztünk.

HUDETZ (*belecsap*) Akkor meg.

ANNA (*mosolyog*) Prima. (*Gyorsan el jobbra*)

A teremben újra szól a valcer. Alfons balról ismét belép, megpillantja Hudetzet, és a szívéhez kap.

HUDETZ (*a szemébe néz, halkán*) Te vagy az, Alfons?

ALFONS Én.

Szünet.

HUDETZ (*vigyorog*) Jó estét, sógor.

ALFONS Jó estét, Thomas. Nem kell azt a sógort olyan gúnyosan meg-

nyomni... az olyan asszony, aki úgy viselkedik, mint a nővérem, az számomra meghalt.

HUDETZ Hagyjuk. Ezen már túl vagyunk.

ALFONS De én még nem.

Hudetz felfigyel. Szünet.

Az előbb egyszer már itt voltam, de akkor azt jósták, véresre vernek... (*Vigyorog, majd hirtelen újra komoly lesz*) Most már nem ijedek meg semmitől. Mindent megfontoltam. Csak egy utam maradt: a teljes nyilvánosság előtt dokumentálni, hogy szakítottam a nővéremmel. Köztem és közte mindennek vége. Én már nem bírom ezt tovább. Én köszönök, és senki nem köszön vissza. Bojkottálni ugyan mindig bojkottáltak, de most már tönkre akarnak tenni... Thomas, köztünk sosem volt semmi differencia. Segíts rajtam, kérlek...

Most kilép a teremből a vendéglős, Leimgruberné, Ferdinand, Anna és a favágó.

VENDÉGLŐS (*villanyt gyűjt, és meglátja Hudetzet*) Hát te meg itt, mi pedig keresünk... (*Nem folytatja, mert most észreveszi Alfonsot is*) Hopplá! Kit látnak szemeim? Hát ez aztán a feneketlen impertinencia! Kifelé innét!

LEIMGRUBERNÉ Ki vele innét!

ALFONS De... mondani akarok nektek valamit...

VENDÉGLŐS (*félbeszakítja, gorombán*) Nekünk nem mondasz te semmit. Kifelé, tüstént, mert én nem kezeskedem semmiért.

FAVÁGÓ (*közeledik Alfonshoz*) Sarlatán, hamis tanú... (*Készülődik, hogy megüsse*)

HUDETZ Állj! Épp most közölte, hogy nem ismeri többé a nővérét...

FERDINAND Hazudik.

HUDETZ (*keményen*) Nem hazudik.

VENDÉGLŐS (*meglepve Hudetzhez*) Éppen te mondd ezt?...

HUDETZ Éppen én. A kedvemért... hagyjátok békén. (*Kimegy jobbra*)

NEGYEDIK KÉP

Szakadékszerű tájék, a viadukt oszlopai az égbe nyúlnak. Elhagyatott éjszaka. Világít a hold, itt az ősz, és csendes minden, akár az örök békeség. Csak a csendőr járja szolgálati útját.

CSENDŐR *(hirtelen megáll, és belefülem a sötétségbe)* Van ott valaki? Halló! Ki van ott?

HUDETZ *(előlép)* Jó estét, őrmester úr.

CSENDŐR *(megnyugszik)* Ja, maga az, állomásfőnök úr. Mit keres itt a viaduktnál?

HUDETZ Csak járok egyet.

CSENDŐR Az éjszaka kellős közepén?

HUDETZ Nem félek én az éjszakától... *(Mosolyog)*

CSENDŐR Csak vigyázzon, éppen most közölték hivatalosan, hogy mindenféle sötétben bujkáló népség mázkál a környéken, azt hiszem, cigányok.

HUDETZ *(a szavába vág)* Én nem félek.

CSENDŐR *(mosolyog)* Na ja, a tiszta lelkiismeret a legpuhább párna... Aztán mennyi szabadságot kapott, állomásfőnök úr, hogy rendbe hozza magát?

HUDETZ Nyolc napot.

CSENDŐR Csak? Hát akkor nem sokszor ünnepelhet velünk akkorákat, mint tegnap este... Jóisten, milyen sokáig tartott! Hajnali hat is volt már!

HUDETZ Vidám este volt.

CSENDŐR Meg aztán az a mámor, hát direkt életveszélyes az ilyen mámor. Meddig aludt ma reggel?

HUDETZ Semennyit. Mostanában nem alszom jól.

CSENDŐR Tudom én, tudom én, milyen az. Én is szenvedtem miatta. Ott fekszik az ember a sötétben, aztán mindenféle az eszibe jut... mindenféle, amit jobban csinálhatott volna...

HUDETZ Az is.

CSENDŐR Hát a viszontlátásra, állomásfőnök úr. És még egyszer, pihenje ki magát alaposan. (*Szalutál, elmegy*)

HUDETZ A viszontlátásra, őrmester úr.

Hudetz a csendőr után néz, rágyújt egy cigarettára. Odafent a viadukton jelez a készülék, akár az állomáson. Felfigyel, felnéz a magasba. Most Anna jelenik meg, észreveszi és megrezzen.

Megijedt?

ANNA (*mosolyog*) Csak itt termett előttem egyszerre...

HUDETZ (*a távoli faluban üt a toronyóra, Hudetz halkán számolja az ütések*) ... kilenc... én már háromnegyed óta itt vagyok... (*Vigyorog*)

Az ember ne várakoztassa meg a hölgyeket.

Csend.

ANNA (*kutatva néz körül*) Titokban jöttem el, senki meg ne tudja, hogy mi itten találkozunk.

HUDETZ Én is ezt mondom.

ANNA Mert a népek csak beszélnének, és ugye, semmi okuk se lenne rá?

HUDETZ Nem bizony. (*Most egy vonat robog el fent a viadukton*)

ANNA (*felnéz a viaduktra*) Személyvonat...

HUDETZ (*ő is felnéz*) Nem, az expressz.

ANNA Csak azért hittem, mert olyan lassan ment...

HUDETZ Csalóka dolog.

ANNA De mégis...

Csend.

HUDETZ Szóval mit akar nekem elmesélni?

ANNA Sokat. Nagyon sokat.

HUDETZ Hát rajta. Egy, kettő, három.

Csend.

ANNA Állomásfőnök úr... nem szól magában belső hang?

Hudetz rámered.

Mit mondana mostan, ha én világgá kürtölném, hogy hazudtam, hamisan esküdtem, és hogy maga a szemafort...

HUDETZ (*rámordul*) Csönd! (*Körülnéz*)

Csend.

ANNA (*halkan, szinte fülelve*) Mit tenne akkor, állomásfőnök úr?

HUDETZ Hát akkor... honnan tudnám én azt már most?

ANNA Ez nem igaz.

HUDETZ Ezt *magának* kéne tudni.

ANNA Ó, én hallok mindent.

Csend.

HUDETZ Hát... meg nem ölném.

ANNA (*mosolyog*) Kár.

Hudetz felfigyel.

Csend.

(*Anna nagyon egyszerűen*) Én nem akarok tovább élni, állomásfőnök úr.

HUDETZ Kötelessége volt úgy esküdni, ahogy esküdött.

ANNA (*nekitámad*) Téved, ha azt hiszi, csak én vagyok a hibás, ebbe én nem megyek bele, de nem ám.

HUDETZ Ki lenne magán kívül a hibás?

ANNA Nem én, nemcsak én.

HUDETZ (*ironikusan, akár egy ügyész*) Hanem? Netán a Nagy Ismeretlen?

ANNA Talán.

Odafent a viadukton ismét jelzés. Hudetz felfelé néz.

(*Anna félénken*) Ez mi volt?

HUDETZ Jelzés.

ANNA (*hirtelen betapasztja a fülét ; és halkán*) Még mindig hallom a kiáltozást... énnekem nem szabad egyedül maradnom, állomásfőnök úr, mert akkor jönnek a halottak, dühösekre rám, és magukkal akarnak vinni...

Csend.

HUDETZ Figyeljen hát ide, én négy hónapig egyedül voltam a magánzárkában, csak önmagammal együtt, és akkor bőven volt rá mód, hogy a belső hanggal társalogjak, akár óránként. Sokat diskuráltunk mi egymással, Anna kisasszony, és az eredmény? „Te egy kötelességtudó beamter vagy”, ezt mondta nekem az a belső hang. Meg azt is: „Te soha még egy jelzést el nem mulasztottál, Thomas kedvesem, te ártatlan vagy...”

ANNA (*félbeszakítja*) Ártatlan?

HUDETZ Tökéletesen.

ANNA (*rátámad*) Csak ne próbálja ilyen olcsón megúszni!

HUDETZ (*rákiált*) Én semmit sem akarok megúszni, az én egyetlen bűnöm, hogy magát akkor nem kergettem el rögtön, hogy udvarias voltam, hogy nem kentem le rögtön egyet! Értette?!

ANNA (*mosolyog*) Le kellett volna egyet kennie?

HUDETZ Igen.

Csend.

ANNA Kár, hogy nem kent le egyet.

HUDETZ Már én is megbántam.

ANNA Akkor kenjen le nekem egyet mostan. Akkor talán jobb lesz.

HUDETZ (*ismét rákiált*) Hallja, ne csináljon itten rossz vicceket!

ANNA Ez nem vicc. A vicc az volt, amikor én magát megcsókoltam...

HUDETZ (*félbeszakítja*) Ne beszéljen folyton erről.

ANNA (*mosolyog*) Hát miről? Másról nem beszélhetek...

HUDETZ Akkor hallgasson, legyen szíves, különben ismét szerencsétlenség történhet...

Csend.

ANNA Ezt meg hogy értette, állomásfőnök úr?

HUDETZ Micsodát?

ANNA A szerencsétlenséget. Jöhet még egy szerencsétlenség?

Csend.

HUDETZ (*Anna szemébe néz*) Engem felmentettek, Anna kisasszony.

A lány csendesen mosolyog. Csend.

(*Hudetz rátámad*) Ne nézzon így rám!

ANNA (*mosolyog*) Csak nem fél? Éntőlem?

HUDETZ (*ráméred*) Most holtápadt lett...

ANNA Az csak a hold, állomásfőnök úr...

HUDETZ (*mint előbb*) Mintha egy csepp vér se lenne magában, egyetlen csepp sem...

ANNA Nohát, van még bennem vér éppen elég! (*Nevet*)

HUDETZ (*ráüvölt*) Hagyja abba!

Csend.

És most megyek.

ANNA Hová?

HUDETZ Aludni.

ANNA Maga még tud aludni?

HUDETZ Tudok. (*El akar menni*)

ANNA Állj! Állomásfőnök úr, az én életem egyszerre egész más lett... most más lett minden, és ha jön az éjszaka, én megfeledkezem a csillagokról. A mi házunk, állomásfőnök úr, kisebb lett, és arra a Ferdinandra én egészen más szemmel nézek, és olyan idegen lett mindenki, az apám, a Leni és mind, mind valamennyien... csak maga nem, állomásfőnök úr. Amikor tegnap megjött, akkor én már tudtam, milyen is maga, milyen az orra, a szeme, az álla, a füle... mintha emlékeztem volna magára, pedig soha még csak észre se vettük egymást... de én mostan magát pontosan ismerem. Így van maga is énvelem?

HUDETZ *(nem fordul Anna felé; és kis szünet után)* Igen.

ANNA *(szelíden mosolyog)* Prima!

Csend.

Állomásfőnök úr, ha én egyszer meghalok, én magához tartozom akkor is... mi mindig látjuk majd egymást...

HUDETZ *(lassan feléje megy, lassan magasba emeli az állát, és a szemébe néz, és mintha halkán azt mondaná)* Anna... Anna...

ANNA *(nagyon halkán)* Rám ismersz majd?

HUDETZ Felismerlek. Igen. *(És megcsókolja, magához öleli a lányt)*

ÖTÖDIK KÉP

Három nappal később, ismét „A vademberhez” címzett vendéglőben. Az „Isten hozta!”, a lampionok, a fenyőgallyak eltűntek. Odakint esik. Leni egy asztal fölé hajol, újságot olvas. Hudetz belép bal felől.

LENI Isten hozta, állomásfőnök úr.

HUDETZ Egy fertály vöröset... *(Leül)*

LENI *(meglepetten)* Mióta iszik maga vöröset?

HUDETZ Mától fogva.

LENI Fura. *(Tölt egy negyed litert)*

Csend.

HUDETZ Mi újság?

LENI *(odaviszi a bort)* Most sincs semmi. A sötétben tapogatóznak.

HUDETZ *(iszik)* Aha.

LENI Ma éjszaka volt három napja, hogy eltűnt... eltűnt a mi Annánk, mintha a föld nyelte volna el. Én voltam az utolsó, aki látta... azt mondta, mostan ő aludni megy, úgy kifárasztotta az ünnepség, de reggel aztán érintetlen volt az ágya, teljesen érintetlen...

HUDETZ Aha.

LENI Ma aztán az apja jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek... tegnap ők ketten, a Ferdinand úrral, sokáig izgatottan tárgyaltak... Reméljük, nem a lánykereskedők cipelték el, meg ilyenekről.

HUDETZ Ezek mesék.

LENI Állomásfőnök úr, én hangosan ki sem merem mondani, de azt hiszem, az Anna már nem is él... *(Megakad, és hirtelen érdeklődéssel nézi Hudetz arcát)* Mi az ott magának?

HUDETZ Hol?

LENI *(ugratva)* Ki karmolta meg?

HUDETZ Senki. Csak megsebeztem magam. Egy rozsdás szög... *(És vigyorog)*

LENI *(ugratva fenyegeti)* Nanana! Mindenki azt gondolja, amit akar. *(Mossa a poharakat)* Különben tudja már, ki van tegnap óta megint a faluban? A felesége.

HUDETZ *(megdöbbenően)* Kicsoda?

LENI Hát a felesége, akitől különváltan él...

HUDETZ *(a szavába vág)* Ja, a feleségem!

LENI Ott lakik az öccsénél, a drogériában... habár az a drogériás a nyilvánosság előtt leszögezte, hogy nem ismeri többé a nővérét, és maga még a pártját fogta. Ehhez mit szól?

HUDETZ *(dühösen vigyorog)* Nemsokára már ki se nyitom a szám.

LENI És tudja, mit beszélnek a népek? Abszolúte rendjénvalónak találnak mindent, nem kritizál senki. Az úgy van, hogy mióta szegény Annának se híre, se hamva, a drogista valósággal Jóistenné avanszált, egyszerre mindenki csak tisztelettel beszél róla. Ilyen szélkakasok itt a népek.

Út a toronyóra.

HUDETZ Füttyülök a népekre. *(Némán számolja az ütéseket)* Hat.

LENI Megint hat óra. Az órák csak múlnak...

HUDETZ Igen. *(Iszik, majd szándékosan érdektelenül, amúgy mellékesen)*

Honnan gondolják, hogy az Anna már nem...

LENI *(óvatosan körülnéz, és közel hajol Hudetzhez, így mondja halkán)*

Én megesküdnék rá, hogy valami kárt tett magában... (*Hudetz rámered. Leni farkasszemet néz vele*) Hát nem érti, állomásfőnök úr?

HUDETZ (*pillanatnyi zavarban*) Én? Mért érteném? Mit akar ezzel mondani?

LENI (*akár az előbb*) Hát még nem hallotta?

HUDETZ Mit kellett volna hallanom? Mi közöm nekem az egészhez? Beszéljen már.

LENI De meg ne haragudják rám...

HUDETZ Dehogy haragszom meg. Na?

LENI (*újra óvatosan szétnéz, és még halkabban, mint az előbb*) Mióta az a szegény Anna eltűnt, a népek már nem hisznek neki... sőt, azt is mondják, az állomásfőnök úr biztosan nem lenne olyan szomorú, ha az Anna már nem beszélhetne...

Hudetz rámered.

Azt mondják, Anna a halált kereste, merthogy nem talált nyugalmat a belső hangtól.

HUDETZ (*mint az előbb*) A belső hang?

LENI Itten a népek azt hiszik, hogy Anna hamisan esküdött, hamis tanúság, mivel... (*Megakad*)

HUDETZ (*fülelve*) Mivel?

LENI Mivel maga, állomásfőnök úr, mégsem időben adta meg a jelzést.

Csend. Hudetz felnevet, majd ismét elkomorodik.

Hát most mit fog csinálni, állomásfőnök úr?

HUDETZ Én időben adtam meg a jelzést. Én mindig kötelességtudó beamter voltam... (*Iszik*)

A csendőr megjelenik balról. Nagyon komoly.

LENI Adj isten, őrmester úr.

CSENDŐR A gazda idehaza van?

LENI Igen.

CSENDŐR Beszélnem kell vele, de rögtön.

LENI *(rémülten)* Az isten szerelmére, mi történt?

CSENDŐR Megtaláltuk az Annát. Holtan.

LENI Jézusmárja! *(Keresztet vet)* Hát mégis kárt tett magában?

CSENDŐR Nem. Nem ő tett kárt magában – megölték.

LENI Megölték?!...

CSENDŐR Már nyomon vagyunk. A viaduktnál találtunk rá, odalent, és hírt kaptunk, hogy sötétben bujkáló csőcselék mászkál arra, cigányok... *(Hudetzhez)* Ha jól emlékszem, magának már meséltem róla, állomásfőnök úr...

HUDETZ Stimmel.

CSENDŐR Ez azon az éjszakán volt, amikor a viaduktnál találkoztunk, odalent...

HUDETZ Ez is stimmel.

CSENDŐR Mondja már, állomásfőnök úr, nem vett észre akkor valami gyanúsat?

HUDETZ Nem én.

CSENDŐR Hát... *(Rámered Hudetzre)* Isten malmai lassan örölnek.

HUDETZ Nem láttam cigányokat.

CSENDŐR Hát nem is cigányok gyilkolták meg... A viszontlátásra, állomásfőnök úr.

HUDETZ A viszontlátásra.

A csendőr elmegy jobbra. Csend. Leni Hudetzre mered.

LENI Maga akkor a viaduktnál volt?

HUDETZ Igen. *(Felkel)*

LENI Már megy is?

HUDETZ Fizetek.

LENI *(hirtelen rákiált)* Állomásfőnök úr, mit keresett maga a viaduktnál?

HUDETZ Én? *(Mosolyog)* Eljegyeztük egymást az Anna kisasszonnyal... *(Szalutál, és el, gyorsan, balra)*

HATODIK KÉP

Három nappal később, a drogériában. A háttérben a pult, balra az előtérben egy kis asztal és két szék. Jobbra a bejárati ajtó és a kirakat egy része, belülről. Baloldalt ajtó nyílik a magánlakásba. Késő délután, röviddel zárás előtt.

LEIMGRUBERNÉ Azt igazán sajnálhatja, hogy nem volt ott a temetésen, az a szegény kislány, igazán nagyszerű volt... Innen is, onnan is, mindenünnen ott voltak a népek, még többen, mint a vasúti katasztrófánál, sőt újságírók is, és a sírt jobbról, balról, mindenünnen lefényképezték a Képes Népszava számára. Aztán mennyi virág, valóságos díszpompa! Maga aztán igazán elmulasztott valamit, bár én azt is őszintén átérzem, hogy mégsem akart ott lenni a mi szegény Annánk temetésén, mert hiszen a hajdani sógora... értem én, értem én!... A tapintat az tapintat! De, uram, mit művel?! Hát nem, ez a csomag nekem túl nagy, inkább kettőt csináljon...

ALFONS Ahogy parancsolja.

LEIMGRUBERNÉ Meg aztán, tudja, az apja, szegény, megtörte ugyan a fájdalom, de nagyon uralkodott magán, a vőlegénye azonban, a Ferdinand, az tökéletesen összeroppant, valóságos roncs, egy rom, csak úgy ömlöttek a könnyei, meghasadt belé az ember szíve. Hát nem is hinné az ember, mennyi gyengéd érzés rejtőzik egy ilyen nyers mészáros lakliban, és viszont. Én azt mondom magának: épp a legvadabb férfiban dobog sokszor gyermeki szív. Szegény Anna! Most aztán elástak, fekszel egyedül, most már nem takar be senki, ha esik. Ide nézzen, ezek a halotti képei, emlékeztetőül a halálára... Fogja, egyet magának ajándékozok, van nekem garmadával... *(Letesz egyet a pultra)*

ALFONS *(oda sem néz)* Köszönöm, Leimgruberné.

Csend.

LEIMGRUBERNÉ És hogy van a tisztelt nővérc? A becses egészsége?

ALFONS *(mosolyog)* Hát, megvan.

LEIMGRUBERNÉ Persze, persze. Az is izgult eleget, de az ő helyében én

boldog lennék, hogy nem engem gyilkolt meg, hisz megeshetett volna az is! Mára én a gyászszertartás alatt csak arra gondoltam, micsoda hatalmas elégtétel lehet a számára, hogy ezt a fain kis állomásfőnököt körözik, ezt a Hudetzet, ezt a bűnözőt, remélem, hamarosan fülön csípi. Tudja, én őszintén örülök, hogy maguk körül megtört a jég, mindenki csupa tisztelettel beszél magáról és a boldogtalan nővéréről, mintha egy kis bűnbánatot érezne mindenki...

ALFONS A bűnbánatot még nem bánta meg senki. De én most csak egyet konstatálnék: én nem érzek elégtételt. Jobb lett volna, ha ezt a szörnyűséget el sem követik.

LEIMGRUBERNÉ Ugyan már, hagyja! Milyen nemesen gondolkodik megint! Vigyázzon, hogy a végén ne legyen túlságosan nagylelkű, mert akkor újra antipatikus lesz.

ALFONS Én csak azt mondom, ami a szívemen van.

LEIMGRUBERNÉ Másutt van az igazság.

ALFONS A nővéremet leköpdösték, mert megmondta az igazat.

LEIMGRUBERNÉ Hát ez tévedés volt, de még mekkora. De ebben a Hudetz-ügyben fikarcnyi tévedés sincs. Ez a Hudetz arra csábította a mi Annánkat, hogy hamis tanúságot tegyen, bűnös egy befolyásolás volt, higgye el... De mikor aztán a mi Annánk összeroppant a bűntudat nehéz súlya alatt, és mindent bűnbánóan meg akart vallani, akkor ez a Hudetz egyszerűen megölte... És akkoriban az állomáson nem Anna csókolta meg a Hudetzet, hanem Hudetz az Annát, de meg nem is megcsókolni akarta, hanem megerőszakolni az irodájában, és akkor az Anna ráesett a jelzőkarra...

ALFONS (*felháborodottan félbeszakítja*) Honnan tudja ezt maga? Ott volt?

LEIMGRUBERNÉ Na de megbocsásson...

ALFONS Ezt én nem tűröm! Sőt azt mondom: amíg nem lesz napnál világosabb, hogy ő a gyilkos, amíg saját maga be nem vallja, mégpedig önkéntesen, addig én egyáltalán nem hiszem el, hogy bűnös!

LEIMGRUBERNÉ Úgy látszik, maga már nem hisz semmiben! Abban sem, hogy Isten van az égben, és egyáltalán semmiben!

ALFONS Majd éppen magától kérdezem meg, hol lakik a Jóisten?! Hudetz még messze van a legrosszabbtól, jegyezze meg jól, Leimgruberné,

LEIMGRUBERNÉ *(nagyon csípősen)* Úgy, itt az embert gyilkosokkal hasonlítják össze!

ALFONS Csak arra emlékezzék, hogyan fogta pártomat, amikor maguk el akartak verni!

LEIMGRUBERNÉ *(gyűlölettel)* Talán jobb is lett volna, ha nem védelmezi magát annyira. Becsületesemre mondom, magával nem lehet normálisan beszélni – egyszerűen nem és nem! *(Kitépi Alfons kezéből a két csomagját, és gyorsan el jobbra)*

ALFONS *(egyedül marad. Halkan mosolyog, és szeme elé tartja a kezét. A templom órája hetet üt. Alfons a zsebórájára néz)* Vége. Megint egy nap... *(Lassan odamegy a bejárati ajtóhoz, hallani, ahogy kint a kirakat vasredőnyét lehúzza)*

Hudetzné belép a tapétaajtón, tálcán a vacsorával. Megteríti az asztalt. Alfons ismét megjelenik a bejáratban, bezárja belülről, aztán leül a kis asztalhoz, és eszik. Hudetzné is leült már, elkezd enni ő is.

HUDETZNÉ *(váratlanul)* Te megint róla trafikáltál a kuncsafttal, mi?

ALFONS Igen.

HUDETZNÉ Kihallottam a konyhába. Nem mindent ugyan, de te megint őt védted!...

ALFONS Igen.

Csend.

HUDETZNÉ Mondd, nem ehetnék tulajdonképpen odaát a szobában? Itt mindennek olyan patikaszága van.

ALFONS Akkor fűteni kéne a szobában.

HUDETZNÉ *(kicsit csípősen nevet)* Sosem tudtam, hogy ilyen zsugori vagy...

ALFONS Ha nem lennék zsugori, nem utazhatnál a tengerhez.

HUDETZNÉ Akkor holnaptól fogva a konyhában eszünk.

Csend.

ALFONS Én ugyan még sosem ettem a konyhában, de hát tessék!
HUDEZSNÉ Ízlik?

Csend.

ALFONS Igen.

Csend.

HUDEZSNÉ Mit akarsz holnapra?

ALFONS Amit főzöl.

HUDEZSNÉ *(egyszerre abbahagyja az evést, a kést és a villát a tányérja mellé teszi)* Néha azt kérdezem magamtól, miféle bűnökért kell vezekelnünk...

ALFONS A saját bűneinkért.

HUDEZSNÉ Énnekem nincsenek...

ALFONS Vannak.

HUDEZSNÉ Én tudom, hogy soha semmit sem vétettem.

ALFONS Ez nem jelent semmit. Elfelejtetted nyilván.

HUDEZSNÉ *(csípősen)* Gondolod?

ALFONS A legmélyebb meggyőződésesem.

HUDEZSNÉ Másutt van az igazság.

ALFONS Úgy beszélsz, akárcsak a Leimgruberné.

HUDEZSNÉ *(nagyon élesen)* Ja vagy úgy, rágalmazókkal hasonlítasz össze!

ALFONS *(mosolyog)* A Leimgruberné! A Leimgruberné!

HUDEZSNÉ *(hidegen a szemébe néz, majd vállat von)* Én ártatlan vagyok.

ALFONS Te? Ártatlan? *(Nevet)*

HUDEZSNÉ *(ráordít)* Ne neved nekem! Csak egyetlen bűnömet mondd meg, egyetlenegyet!

ALFONS *(felkel, és fel-alá jár)* Emlékszem, amikor azt mondtad, ha Thomas már nem akar semmit velem, akkor másra se nézzen rá, senkire. Ehhez nem volt jogod, ez egy bűntény.

HUDEZSNÉ *(gúnyosan)* Ezért a bűntényért vállalom a felelősséget!

ALFONS *(gúnyosan)* Akkor ne kiabálj, ha megbüntetnek. Ne panaszkodj, hogy üldöznek. Tizehárom évvel voltál öregebb nála, neked tudnod

és érezned kellett, hogy... De te ki akartad zsarolni a szerelmét, igen, ki akartad zsarolni!

HUDETZNÉ Ugass, csak ugass. Mit tudod te, mik vagyunk mi, asszonyok? Téged egy sem bír ki...

ALFONS (*ráméred*) Hát nem te mondtad? „Gyűlölöm, igenis, gyűlölöm, ha éjszaka ott fekszik mellettem, agyon tudnám vágni...” (*Nekitámad*) Ezt mondtad? Igen vagy nem?

HUDETZNÉ (*félelmetes nyugalommal*) Igen. És mégsem vágtam agyon. (*Vigyorog*)

ALFONS Talán.

Csend.

HUDETZNÉ Te úgy teszel, mintha én felejtettem volna el jelezni, mintha miattam pusztultak volna el tizennyolcan.

ALFONS (*a szavába vág*) Minden összefügg egymással.

HUDETZNÉ (*hirtelen rákiabál*) Hát talán én voltam az, aki azt a lányt, az Annát...

A bejárati ajtón kopognak. Összerezzennek, figyelnek.

HUDETZNÉ (*félénken*) Ki kopogtat?

Ismét kopognak.

ALFONS (*a bejárati ajtó felé fordul*) Majd meglátjuk...

HUDETZNÉ Alfons, vigyázz...

ALFONS (*kinyitja az ajtót, kicsit visszaretten. Fojtottan*) Te vagy az?

Hudet z belép, gyűrött egyenruhában, sapkája nélkül.

HUDETZNÉ (*fojtottan felkiált*) Thomas!

Alfons gyorsan becsukja az ajtót. Hudetz rájuk sem hederít, lassan az asztalhoz megy, megnézi a maradékot, felvesz lassan egy zsemlyét, és eszi

apatikusan. A másik kettő rámered. Hudetz nem eszik tovább, rájuk néz és mosolyog.

HUDETZ Hogy vagytok?

HUDETZNÉ Thomas, neked elment az eszed!

HUDETZ *(rákiált)* Nyugalom! Ne ordíts. *(Gyanakvón néz körül)*

ALFONS Üldöznek?

HUDETZ *(vigyorog)* Persze.

Csend.

ALFONS Mit akarsz tőlünk?

HUDETZ Az erdőben bújtam meg eddig, és most titokban jöttem ide... *(Vigyorog)* Ne féljetek. Nem látott meg senki. *(Ismét komoly, tárgyilagoss)* Egy öltöny kellene, civil ruha. Tovább kell állnom, és az uniformisban nem megy.

Csend.

Tehát megkapom azt az öltönyt vagy sem?

HUDETZNÉ *(rátámad)* Minek akarsz minket is magad mellé rántani? Ez bűnpártolás lenne. Hagyd ki az öcsém a játékból, eleget kínoztál engem. Hagyj minket békén.

HUDETZ *(újra vigyorog)* Nem vagytok békén?

Csend.

ALFONS Mi csak békességet akarunk. És mi csak a jót akarjuk.

HUDETZ Te talán igen.

ALFONS *(ráreccsent)* Hagyd ezt a hangot! Szállj magadba inkább!

Csend.

HUDETZ *(vigyorog)* Mibe szálljak? Magamba? Hát ott mit találnék?

ALFONS Csak keress!

*Hudetz figyel, és nem vigyorog többé.
Csend.*

HUDETZ Csendörök, katonák kerítettek be. De én átvágok köztük. Nekem nincs bűnhődni valóm. Rajtam nem lehet semmit számon kérni, mert én nem tehetek semmiről.

ALFONS Azt hiszed?

HUDETZ Én ártatlan vagyok.

HUDETZNÉ (*hisztérikusan nevet*) A Leimgruberné! A Leimgruberné!

HUDETZ Ne ne vess.

HUDETZNÉ De amikor olyan mulatságos... (*Leül a kis asztalhoz, ráhajol és sír*)

HUDETZ (*Alfonshoz*) Hát ennek mi baja?

Csend.

ALFONS Thomas, én voltaképp el sem akartam hinni...

HUDETZ Mit? Ja úgy... Nem segít rajtad semmi, el kell hinned... Én az Annát eljegyeztem.

HUDETZNÉ (*iszonyodva*) Te? Eljegyezted?

HUDETZ (*igent bólint*) A viaduktnál. Ott, a viaduktnál... (*Mosolyog*) Megfogtam és megráztam, de akkor már nem volt ott... És szólítottam, de egy szót sem szólt többé. Aztán hazamentem, és lefeküdtem. És újra aludni tudtam, négy hónap után először, mint egy kötelességtudó beamter... (*Mosolyog*) Így volt. (*Eltűnődik, és megfogja a fejét*) Igen... És még szeretnék kérdezni tőletek valamit: tudom, hogy megöltem, csak azt nem tudom, hogyan... Hogyan? (*Ránéz Alfonsra és Hudetznéra*) Hát hogyan öltem meg?

Azok ketten riadtan néznek rá.

Semmit sem olvastatok az újságban?

ALFONS Nem. Mi erről semmit sem akartunk olvasni.

HUDETZ Bárcsak tudnám... akkor...

ALFONS Mi lenne akkor?

HUDETZ Akkor... akkor tudnám, ki vagyok én, jobban ismerném magamat...

Csend.

(*Hudetznéhez*) Te tudod, hogy én neked mindig a pártodat fogtam.
HUDEZSNÉ Tudom. De cserébe érte mindig másvalakire gondoltál, ha velem voltál...

HUDETZ (*rámosolyog*) Igen, a menyasszonyomra...

HUDEZSNÉ Ugyan, Thomas! Ne beszéljünk erről többet, olyan fáradt vagyok...

HUDETZ Én is. De énelőttem hosszú még az út...

ALFONS (*Hudetznéhez*) Hozd ide neki a szürke öltönyömet. Menj már!

HUDEZSNÉ (*Alfonshoz*) Még bajba sodor téged.

ALFONS Menj már!

Hudetzné kimegy a tapétaajtón.

Csend.

HUDETZ Azt mondta nekem egyszer valaki: „Uram, magát felmentették, és valami nagyon nagy bűnt kell még elkövetnie, hogy megbüntethessék...” (*Szeme elé teszi a kezét*) Kicsoda mondta ezt nekem? Ki volt az?

ALFONS Nem az Anna?

HUDETZ (*megrezzzen, és csodálkozva mered Alfonsra*) Ő mondta. Honnan tudod?

ALFONS Pedig ott se voltam. (*Mosolyog*)

HUDETZ (*Alfons szemébe néz*) Nem? Én se voltam ott... (*Mosolyog, és a pulton meglátja a halotti képet*) Ez meg micsoda? (*Olvassa*) „Kegyes emlékezéssel a közbecsülésnek örvendő szűzre, Lechner helybéli vendéglős Anna lányára...” (*Alfonshoz*) Szép volt a temetése?

ALFONS Igen.

HUDETZ (*szelíden, boldogan mosolyog, és nézi tovább a képet, majd elkomolyodik, és olvassa, mintha felolvasná*)

Állj meg itt, ó, vándor!
és sebeimet nézd meg...
az órák repülnek,
én meg egyre vérzek.
Légy óvatos nagyon,
mert megmérettetsz bizony
a végítélet napján...

HUDETZNÉ (*bejön egy sziürke öltönnyel, és ráteszi egy székre. Hudetzhez, aki eltűnődik*) Menj most, Thomas...

HUDETZ (*szinte magában*) Igen. (*A bejárati ajtó felé fordul*)

HUDETZNÉ És az öltöny?

HUDETZ (*az öltönyre tekint, majd alaposan megnézi kettejüket, és mosolyog*) Köszönöm... nem kell... (*És kimegy a bejárati ajtón*)

HETEDIK KÉP

A töltésen, ahol annak idején a 405-ös gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Mélységes éjszaka, a szemafor zöldet mutat, szabad a pálya. Jobbról feltűzött bajonettel jön a csendőr, őt a vendéglős és Ferdinand követi, mindketten vadászfegyverükkel felfegyverezve. Bal felé tartanak.

VENDÉGLŐS (*hirtelen megáll, fülel a sötétségbe*) Ott mégis lehet valaki. Halló! Ki az?

Csend.

CSENDŐR Semmi. Néha magát az éjszakát lehet hallani.

VENDÉGLŐS (*dühösen*) Még kibújik a kezünk közül...

CSENDŐR Nem fog kibújni, ezt garantálom. Az egész környéket riadóztatták, mindent körülvettek.

FERDINAND (*hirtelen érzélgősen sóhajtozva*) Jaj, az én Nusikám, az én szegény kis Nusikám... Hol lehetsz most?

CSENDŐR A paradicsomban.

FERDINAND Mi haszna annak? *(Egy flaskát húz elő, és iszik)*

VENDÉGLŐS *(fojtottan)* Ne vedelj annyit.

FERDINAND De én iszok, uraim, mert nem védtem meg őtet... Nusi, Nusikám, rossz ember vagyok én, nyomorult egy fráter.

VENDÉGLŐS Légy férfi.

FERDINAND *(a vendéglősre kiált)* Én nem leszek férfi! Te csak az apja vagy, de én a vőlegénye, és ő volt az én nagy szerelmem... kikérem magamnak! *(Újra iszik)*

Jobbról megjelenik Alfons, észreveszi hármukat, és megáll. Azok hárman is észreveszik őt, és meghökkenten merednek rá.

ALFONS Jó estét.

Csend.

VENDÉGLŐS *(ő tud először megszólalni)* Te, te... még idemeréskedsz a szemem elé?!

ALFONS *(közbevág)* Igen. *(A csendőrhöz)* Örmester úr, én magát keresem.

CSENDŐR Hová bújt el a sógora?

ALFONS *(kicsit bizonytalanul mosolyog)* Ja, ti már tudjátok...

CSENDŐR *(meglepve)* Mit?

VENDÉGLŐS Hogy mosolyog!... *(Gyűlölködve mered Alfonsra)*

ALFONS Igen, a sógorom, Thomas Hudetz, ma este megjelent nálam...

FERDINAND *(közbevág)* Megjelent?

ALFONS Váratlanul.

VENDÉGLŐS *(gúnyosan)* Váratlanul?

ALFONS Igen. *(A csendőrhöz)* Eljött hozzám, és egy másik öltönyt kért...

CSENDŐR *(élesen a szavába vág)* És maga? Maga pedig adott neki egy másik öltönyt, így van?

ALFONS *(kis szünet után)* Aztán ő maga is meggondolta. *(Mosolyog)* Igen, lemondott róla. Én pedig, örmester úr, tűnődtem, jelentsem-e,

hogy segítséget keresett nálam... de azt hiszem, jelentenem kell, a sógorom saját érdekében is.

FERDINAND Neki nincs saját érdeke, ezt jegyezd meg!

VENDÉGLŐS Hová bújt a kedves sógora? Hová tűnt a mi szeretett állomásfőnök urunk?

ALFONS Amikor az előbb elment, én rögtön utána... De aztán szem elől tévesztettem... A viadukt felé vezető úton ment.

VENDÉGLŐS A viadukt felé? *(Szívéhez kap)*

ALFONS Igen. Isten segítse meg.

Csend.

Most már értitek, mért nem vitte magával a másik öltönyt?

CSENDŐR Hát mért nem?

ALFONS Egy viadukt többnyire igen magas... *(Furcsán mosolyog)*

Csend.

CSENDŐR Ja úgy, maga azt hiszi, le akar ugrani?

FERDINAND Le akar ugrani?

ALFONS Attól félek, önmaga ítél majd önmaga felett.

VENDÉGLŐS Önmaga ítél önmaga felett? Olyan nincs. Ezt én nem hagyom. Ez nagyon egyszerű lenne. Mit képzelsz ez magáról?! Agyonüti a lányomat, az egyetlen gyermekemet, aztán egyszerűen fogja magát és... Ó, ez túl kényelmes lenne.

FERDINAND Be kell csukni, le kell vágni a fejét. Le a fejével!

CSENDŐR Egy korrekt bírósági eljárás...

VENDÉGLŐS *(a szavába vág)* Hát ezt én most előkerítem. A viaduktra! *(Gyorsan el balra)*

FERDINAND Megyek érte én is... nosza, őrmester úr! *(Alfonshoz)* Te pedig menj aludni. *(Gyorsan el balra)*

ALFONS Dehogy. Megyek én is. Nem bújhat ki a földi igazságszolgáltatás alól.

CSENDŐR Bravó. *(El Alfonszal balra)*

POKORNY *(a megboldogult mozdonyvezető, előlép a sötétből, Virginia-*

szívtart szív, Alfons után néz, és vigyorog) Te idióta, azzal a földi igazságszolgáltatásoddal...

Hallatszik a jelzés, tilosat jelez. Egy bakter jelenik meg a töltésen, mellére akasztva egy lámpás, az arcát nem lehet látni.

POKORNY *(halkan)* Szerbusz, Kreitmeyer.

BAKTER *(megáll, szelíd a hangja)* Tiszteletem, mozdonyvezető úr.

POKORNY Hol bujkál?

BAKTER A viaduktnál.

POKORNY Már leugrott?

BAKTER Még nem. Azt hiszem, fél...

POKORNY Fél? Még egyszer beszélni kéne vele...

BAKTER *(aggódom)* Azt ne tegye...

POKORNY Hát mért ne? És ha ezer esztendőmbe kerül, akkor is megéri. Hát nem voltál te is a vonaton?! Emlékezz csak, ahogy felébredtünk, és nem volt többé soha más, csak az éjszaka.

BAKTER Emlékszem.

POKORNY Nahát. Remélem, nem fogják el, mielőtt még rászánná magát...

BAKTER *(félbeszakítja)* Hallgass. *(Figyel)*

POKORNY *(ő is figyel)* Én hallom...

BAKTER Jön.

Csend.

POKORNY Azt hiszi, hogy habár magas egy ilyen viadukt, talán mégsem lesz rögtön kampec...

BAKTER Azt gondolja, inkább a vonat elé vetem magam...

POKORNY Biztos, ami biztos.

Hudetz lassan bejön bal felől. A bakter ráirányítja a lámpa fényét. Hudetz nagyon megijed, és megáll.

BAKTER Jó estét, állomásfőnök úr.

Hudetz meghökkenten bámul rá.

Én csak azt vizsgálom, rendben van-e minden a pályatesten...

Hudetz megpillantja Pokornyt, és gyorsan el akar iszkolni.

POKORNY Megállj!

Hudetz megáll.

BAKTER De kedves állomásfőnök úr, a Pokorny úr csak el akar beszélgetni magával...

POKORNY (*könnyedén meghajol*) Pokorny mozdonyvezető vagyok.

BAKTER Maradjon csak, mi nem áruljuk el magát.

HUDETZ (*félősen*) Ki szól hozzám?

POKORNY Én vezettem a 405-ös gyorsot, amelyik itt karambolozott. Mit bámul úgy rám? Azt hiszi, egy halottal nem lehet beszélgetni? Lehet, persze hogy lehet, de csak akkor, ha maga a halott akarja...
(*Kurtán felnevet*)

BAKTER (*mosolyog*) Na látja, ugye, most már más?

HUDETZ (*hirtelen rákiált a bakterre*) Vigye innét azt a lámpát, az arcát akarom látni.

BAKTER (*békésen*) Nekem nincs arcom.

Most fújni kezd a szél, s ez úgy hangzik, mintha valahol messze harsonák szólnának. Hudetz felfigyel.

POKORNY (*a bakterhez, vidáman, de nem minden ravaszság nélkül*) Nicsak, hogy fél... Hát meg is van az oka, mert az ő vétke, hogy nekem örökre végem.

HUDETZ (*közbevág*) Én nem félek.

Csend.

POKORNY (*közeledik Hudetzhez*) Szóval te ki akarsz bújni a földi igazságszolgáltatás alól?... Igazad van. Mert mi lenne veled, ha életben hagynak? Életfogytiglan, a legjobb esetben.

Csend.

HUDETZ Hisz azt gondolom én is, amit te mondasz... De én egy kicsit még ennél is tovább megyek.

POKORNY (*meglepetten*) Ennél is tovább?

HUDETZ Igen. Én ugyanis ártatlan vagyok, és ha már bíróság elé állítanak, akkor jobb rögtön a legfelső bíró elé kerülni. Ha létezik Jóisten, az majd megért engemet...

POKORNY (*vigyorog*) Hát az biztosan.

Most újra úgy fúj a szél, mint az előbb. Hudetz kelleetlenül ismét felfigyel. Anna közeledik lassan jobbról, és megáll.

HUDETZ (*iszonyodva pillantja meg*) Anna!

Csend.

ANNA (*jelentősen néz rá*) Az állomásfőnök úr a jelzést...

POKORNY (*félbeszakítja*) Annak maga volt az oka, kisasszony. Maga, egyedül csak maga.

BAKTER Igaz ez?

ANNA (*mintha iskolai feladatot mondana fel*) Elfelejtett jelezni, mert én megcsókoltam, de én soha meg nem csókolom, ha nincs felesége, akit sosem szeretett...

POKORNY (*ismét félbeszakítja*) Hát ez mit jelentsen?

ANNA (*jelentősen néz Hudetzre*) Én nem tudok tovább hazudni.

HUDETZ (*hirtelen ráordít*) Én találtam ki a hazugságodat?

Csend.

ANNA (*nem ereszti szem elől Hudetzet*) Emlékszel, amikor a viaduktnál megkérdeztem: „Rám ismersz majd?”

HUDETZ (*halkan*) Igen.

ANNA Rám ismertél.

HUDETZ (*bizonytalanul*) Azt nem tudom.

ANNA De én igen. Mert éppúgy öleltél át, mint akkor.

HUDETZ Mikor?

ANNA Mint amikor elmentünk. Olyan volt az ég, akár egy szigorú angyal, hallottuk a hangokat, és féltünk, hogy megértjük... Ó, az a félelem... Nehéz idők voltak, emlékszel még rá? Arcod verejtékében...

HUDETZ (*félbeszakítja*) Te vagy a hibás. Ki mondta nekem: „Itt van, vedd el, a tiéd”?!
ANNA Én.

HUDETZ És mit tettem én?

ANNA (*mosolyog*) Ó, hányszor agyonütöttél már, és még milyen sokszor fogsz még agyonütni... Már nem is fáj.

HUDETZ Jólesik?

Anna összerázkódik, és iszonyodva néz rá. Most megint jelez a készülék, a jelzés zöldre vált.

BAKTER Mindjárt itt a vonat.

POKORNY De legtöbbször késik.

BAKTER Stimmt. Mert várnia kell a csatlakozásra.

HUDETZ (*hirtelen Pokorny felé fordul; halkan*) Mondd csak, milyen odaát?

POKORNY Nálunk? Békés, nagyon békés. Tudod, akár egy csendes falusi vendéglőben, mikor alkonyodni kezd... odakinn hótakaró, és csak az órát hallod... olvasod az újságot, és iszod a sörödet, és nem kell fizetned sohasem...

HUDETZ (*mosolyog*) Komolyan?

POKORNY Olykor tarokkozunk is, és mindenki akkor nyer vagy veszít, amikor a kedve tartja. Direkt boldog az ember, hogy már nem él...
(*Most közeledik a 405-ös gyorsvonat. Mind felfigyelnek. Pokorny halkan Hudetzhez, hogy Anna meg ne hallja*) Most jön a vonatod, Hudetz...

Hudetz lassan a töltés felé indul.

ANNA (*hirtelen kétségbeesetten rákiált*) Nem, nem! Mit akarsz csinálni?

POKORNY (*Annához*) Ne avatkozzék bele, hallja!

HUDETZ (*Annához*) A kollégámmal akarok találkozni, Pokornyval.

POKORNY Majd tarokkozunk.

ANNA Tarokkoznak?

HUDETZ Igen. És odakint hótakaró, de odabenn ég a kályhában és melegít a tűz...

ANNA (*félbeszakítja*) Nem olyan tűz az, ami melegít. Ne higgy a kollégádnak! Csak magával akar vinni, és bosszút állni, amért már nem él többé.

POKORNY (*Annához*) Nyugalom.

ANNA (*Hudetzhez*) Én nem vagyok nyugodt. Hidd el nekem, hidd el, hogy iszonyú, ahol mi most vagyunk. Maradj, maradj, éljél tovább!

POKORNY (*Hudetzhez*) Ne hallgass rá. Közeledik a vonat.

ANNA (*hirtelen belekapaszkodik Hudetzbe*) Ne akarj meghalni! Élj, éljél...

(*Kiált*) Őrmester úr!

A 405-ös gyorsvonat most dörögve, füttyülve elszáguld – teljesen besötétedik. Amikor újra világosabb lesz, Hudetz ott áll a töltésnél, baloldalt az előtérben pedig a csendőr, a vendéglős: Ferdinand és Alfons. A többiek valamennyien láthatatlanok.

ALFONS Thomas!

HUDETZ (*lassan a csendőrhöz megy*) Őrmester úr, jelentkezem.

CSENDŐR A törvény nevében.

HUDETZ (*Alfonshoz*) Ugyanis meggondoltam magam... (*És mosolyogva feléje bólint*)

VENDÉGLŐS (*szívén a keze*) Na végre. Most a te fejed a sor, a te fejed...

HUDETZ Lehet. A fődolog, hogy az ember ne maga ítélje el és ne maga mentse fel önmagát... (*Mosolyog*)

FERDINAND (*hirtelen ordítani kezd*) Megbilincselni, megbilincselni!

HUDETZ Fölösleges.

FERDINAND Még pimasz is vagy? Na várj, akkorát kenek le neked, hogy... (*Rá akar támadni Hudetzre*)

ALFONS Állj! Az én kedvemért hagyjátok békén.

HUDETZ (*Alfonshoz*) Köszönöm.

CSENDŐR (*Hudetzhez*) Na, most meg indulás!

Most ismét úgy zúg a szél, mint korábban.

HUDETZ (*hirtelen felfigyel*) Csend! (*Füfel*) Nem a harsonák szóltak?

ALFONS Csak a szél zúg.

HUDETZ (*mosolyogva pillant Alfonsra*) Ezt te magad sem hiszed...